

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de Apel București

COMITETUL:

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București

G. PLASTARA

GR. CONDURATU

V. ANGHELOVICI

ALEX. CERBAN

ALFRED JUVARA

Prof. la Facultatea de Drept
din BucureștiConsilier la Curtea de Apel
din BucureștiDr. în Drept din Paris
Judecător Tribunalul IlfovDr. în Drept din Paris
Profesor UniversitarDr. în Drept din Paris
Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Șeful Statisticeii Judiciare

ABONAMENTUL

Pe an, în România 100 lei

6 luni 50 »

3 luni 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 18/29

TEATRUL POPULAR

Din inițiativa «LIGEII CULTURALE» și sub auspiciile Băncii Marmorosch, Blank & Co. S. A. și a Băncii de Scont din București s'a pus zilele acestea bazele creșterii, sub forma unei Societăți Anonime, cu un capital inițial de cinci milioane lei a unui «TEATRU POPULAR», menit să dezvolte cultul și gustul artistic național în păturile sociale ale României-Mari.

În vâltoarea preocupărilor pur materiale de cari este contaminată mai mult ca ori când viața noastră socială, o asemenea sănătoasă manifestare a capitalului este demnă de toată lauda.

Autoritatea inițiativei și competența celor chemați, a conduce această întreprindere educativă constituiesc o cheazășie a scopului urmărit pentru reușita căruia exprimăm cele mai sincere urări.

CURIERUL JUDICIAR

SUMAR

— Contractul colectiv de muncă de D-l Profesor D. R. Ioanănescu, secretar general la Ministerul Muncii;

— Cronică Judiciară: Apelul de și constituie exercițiul unui drept, când însă are un caracter șicanator și vexatoriu, face posibil pe apelant de daune interese către intimat. — Emisiunea din partea unei societăți anonime a unor acțiuni cu primă, constituie o distribuție de beneficii pasibile de taxa asupra venitului, de D-l avocat I. Cohen;

— Recenzie: Emil Casolțeanu: Legea cambială și Procedura cambială din Ardeal și țosta Ungarie, de D-l E. C. Decusară.

— Până unde merge puterea unui jandarm? de D-l E. C. Decusară.

JURISPRUDENȚĂ:

— Curtea de apel București s. I: Gr. Ghika Deleni cu Froim Fischer (Secfestru judiciar. — Competință. — Acțiunea accesorie. — Obligațiune unilaterală. — Ce efect juridic are?);

— Trib. Ilfov s. IV: N. I. Alimănescu cu G. L. Schmidt și alții (Policitațiune. — Sursa de obligațiune când ea a fost acceptată în termen de acela căreia i se adresa. — Simulațiune) cu o Notă de de D-l Profesor G. Plastara.

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— Apel I: 1. Legea pensiunilor. — Funcționar plătit din articole 2. Act de naștere. — Omisiune. — Adăugire de nume.

— Apel II: 1. Asociațiune. — Valorificarea dreptului de asociat înainte de lichidarea asociațiunii. — Acțiune în justiție. — Admisibilitatea ei. — 2. Prevenit. — Instrucție terminată.

— Apel III: Pensiune. — Legea din 1 Martie 1917.

— Apel IV: Quasi-delicț Art. 998. — Daune. Fapt licit.

— Casație I: Legea proprietarilor. — 2. Apel. — Calcularea termenului.

— Casație II: Contract de arendă. Lipsa de folosință provenită din care de război. Cazurile de reducerea arendei. — 3. Desființare, de hotăr.

— Casație III: Admisibilitatea hrobei prin scrisori secrete, sau confidențiale în caz de fraudă.

Contractul colectiv de muncă

Definiție

Paul Pic, profesor de legislație industrială și uvrieră la facultatea de drept dela Universitatea din Lyon în tratatul său: «Legislation industrielle», definește astfel contractul colectiv: «une réglementation contractuelle préalable des conditions du travail, négociée entre les chefs d'industrie et les syndicats professionnels d'ouvriers ou d'employés».

Prin urmare contractul colectiv sau *tarifvertrag*, cum îl numesc germanii, sau *collective Bargaining*, cum îl numesc englezii, este înțelegerea intervenită între patron și reprezentanții lucrătorilor, prin care se stabilește, — cu anticipație — condițiunile sub care se va executa munca.

Această înțelegere poate să fie mai întinsă sau mai restrânsă, cu alte cuvinte contractul colectiv poate să reglementeze numai o parte din condițiunile de muncă de exemplu: *salariul*; sau poate să cuprindă toate atributele contractului de muncă.

În orice caz, el mai totdeauna se ocupă și stabilește *tarifele de salarii*, foarte adesea ori fixează *durata* maximă a zilei de lucru, timpul de muncă și orele de repauz și mai rar el se ocupă de toate condițiunile sub care se va executa munca.

De obicei el ia forma unui *tratat*, în care sunt fixate toate condițiunile sub care are să se miște activitatea lucrătorilor.

Reținem dar că între lucrători și patroni poate interveni o prealabilă înțelegere asupra condițiunilor de muncă, și când acordul e stabilit de reprezentanții autorizați ai ambelor părți, el ia numele de contract colectiv.

Baza juridică a contractului colectiv

În Franța, ca și în Anglia, precum și în toate țările cari practică prin uz contractul colectiv,

fără a-i da forță executorie printr'o lege, s'a încins o mare discuțiune asupra teoriei juridice care trebuie să stea la baza acestui contract.

Vom căuta să determinăm care este natura juridică a contractului colectiv, adică a condițiilor de muncă stabilite în vederea viitorului, între reprezentanții muncitorilor, sindicat sau federație de o parte și reprezentanții patronilor de altă parte.

Chestiunea este de cea mai mare importanță, de oarece de felul cum se va rezolva depinde *sancțiunea* ce trebuie să se aplice în caz de ne-executare, *persoanele cari răspund* și întinderea obligațiilor lor.

1. Teoria mandatului

O primă părere ¹⁾ susține că la bază avem un mandat.

În adevăr, delegația lucrătorilor sau sindicatul, în cazul când lucrătorii sunt constituiți în sindicat, care tratează cu patronul, se presupune că are mandat dela lucrătorii pe cari îi reprezintă, să fixeze condițiile de muncă în viitor.

La prima vedere ar părea că relația juridică nu poate fi alta decât aceea dela mandatar la mandant, pentru că sindicatul, adică reprezentanții muncitorilor, stipulează condițiile de muncă care vor fi executate de către lucrători.

Această teorie este însă insuficientă, deoarece nu poate să cuprindă toate consecințele care decurg dintr'un contract colectiv.

În adevăr, mandatul presupune că delegația lucrătorilor, — sindicatul, — reprezintă numai pe lucrătorii care există în momentul tratărilor, — iar nu și pe cei cari vor veni mai târziu, adică nesindicatii.

În virtutea teoriei mandatului, lucrătorii nesindicat, n'au putut fi reprezentați de către Sindicatul care a desbătut și încheiat contractul colectiv.

Și tocmai față de aceștia angajamentul stabilit trebuie să fie valabil, pentru că, — nefiind organizați, — din partea lor se poate ivi pericolul scăderii salariilor.

Tot cu această teorie se poate ca minoritatea care consideră condițiile de muncă stabilite prin contractul colectiv, — drept oneroase, să nu le aprobe și deci să nu fie obligați la executarea lor. — Este aplicațiunea strictă a teoriei mandatului.

Mandantul, adică lucrătorii, au dreptul să accepte sau să nu accepte cele fixate de delegație, și înțelegem că în cazul unui asemenea refuz toată instituția socială a contractului colectiv nu mai are nici o valoare.

Dar ceiace e mai grav este că luând de bază această teorie, ridicăm dreptul sindicatului de a acționa pe patron în numele său propriu, deoarece dacă el a fost numai mandatarul lucrătorilor el n'are nici un interes ca să acționeze în numele sau propriu, — ci pentru a sta în justiție, trebuie să dovedească că are mandat, dela aceiași lucrători pe cara i-a reprezentat în momentul semnării angajamentului.

Ori interesul cel mare este ca pentru ori ce abateri din partea patronului, sindicatul să poată acționa în numele său propriu cerând executarea și daune dela patronul vinovat, și să evite cu sistemul acesta, — miile de acțiuni care trebuiesc pornite de fiecare lucrător în parte și care ar constitui o adevărată perturbare, — daunătoare industriei.

2. Teoria gestiunii de afaceri

O altă părere, susține că la baza acestui contract este gestiunea de afaceri. — Și această teorie prezintă aceleași dificultăți ca teoria mandatului, și pune pe al doilea plan entitatea juridică, sindicatul, — căruia îi refuză dreptul la o acțiune directă.

3. Teoria stipulațiunii pentru altul

Este a treia teorie care e susținută de Raynaud, în «Le contrat collective de Travail» pag. 277 și următoarele, și are mulți adepți, care cred că poate explica în deajuns, — instituția socială a contractului colectiv ²⁾.

Să analizăm și această teorie și să vedem dacă poate fi suficientă pentru a explica toate consecințele ce decurg dintr'un asemenea angajament.

În adevăr, stipulațiunea pentru altul are acest mare avantaj că sindicatul poate acționa în numele său propriu având un interes personal, așa cum cere art. 1821 cod. francez și art. cod. român.

Pe de altă parte stipulantul, — sindicatul, — își ia și o obligațiune față de promițător, — în speță patronul, — adică sindicatul pe lângă că este interesat personal la executarea angajamentului se obligă față de patron ca să facă pe cât posibil să se execute contractul colectiv de către lucrători.

Alt avantaj, al acestei teorii, este că terțul în favoarea căruia se stipulează, putând fi o persoană determinată sau o persoană nedeterminată, urmează că sindicatul poate să stipuleze nu numai pentru lucrătorii regulat înscriși ca membrii, dar și pentru cei care se vor înscrie în viitor și care nu se cunosc în momentul angajamentului.

Pentru aceștia contractul devine valabil, prin simplul fapt al acceptării de a lucra în condițiile stabilite, ceea ce valorează cu o ratificare a contractului stabilit.

1) Hubert Valleroux, pag. 204. Berjeron, pag. 103, etc.

2) Laronze, pag. 403, Oertmann, Zeitler, Saleills, etc.

Este o aplicațiune a art. 1121 cod. francez.

Cu această teorie și lucrătorii și sindicatul au acțiune contra patronului după cum și patronul are acțiune contra lucrătorului socotit ca terț, cât și în contra sindicatului, care a stipulat.

În fine, — argumentul principal al partizanilor acestei teorii este că stipulațiunea pentru altul este singura care explică rolul social al sindicatului, — acela că condițiunile de muncă, hotărâte nefiind fixate în vederea unor indivizi determinați, — ci în vederea tuturor lucrătorilor dintr'o regiune, — care execută acum sau vor executa pe viitor, munca, stabilește condițiuni minime de muncă pentru toți lucrătorii aceleași profesioni.

Cu tot acest lux de argumente, totuși și această teorie întâmpină multe dificultăți.

În adevăr, sindicatul se obliga față de patron, «De faire son possible», cum zice jurisprudența franceză, să facă tot ce-i stă în putință ca să se execute condițiunile angajamentului.

Sub această formă obligațiunea sindicatului, este ca și inexistentă.

Este o simplă promisiune fără nici o obligațiune precisă, — sindicatul poate scăpa de răspundere.

Ar rămâne pentru el numai obligația de a nu încuraja o grevă, — să nu ia atitudine alături de lucrători în conflictul cu patronul lor, — atât s'ar reduce răspunderea lui în cazul când lucrătorii ar refuza executarea angajamentului, în teoria stipulațiunei pentru altul.

Dar teoria stipulațiunei pentru altul este insuficientă, să explice mecanismul contractului colectiv.

Stipulațiunea pentru altul, — implică obligația promițatorului, de a executa el angajamentul, — în cazul când terțul beneficiar, — lucrătorul — refuza executarea.

Ori cum are să execute sindicatul condițiunile de muncă, refuzate de lucrătorii săi?

Este materialmente imposibil.

Și multe sunt situațiile juridicește imposibile care decurg din aplicarea acestei teorii, — și care nu poate explica toate obligațiunile fiecărei părți, și nici legitima existență a diferitelor acțiuni menite ale sancționa.

4. Teoria contractelor nenumite.

Fiecare din cele trei teorii tradiționale citate mai sus, prezintă dificultăți practice și contradicții teoretice de neînălțat.

Pentru a conștientiza dificultățile practice cu structura intimă a contractului colectiv, s'a emis o nouă teorie după care baza juridică a contractului colectiv trebuie căutată în convențiunile fără nume care nu poate intra în nici unul din tipurile cunoscute și care trebuie privită cu mai multă libertate.

Trebue să avem în vedere scopul înalt care se urmărește și să nu căutăm efectele juridice în vreuna din formulele vechi ale codului civil.

Contractul colectiv, trebuie privit ca un contract nenumit, contract sinalagmatic, care conferă drepturi și obligațiuni pentru fiecare parte, adică pentru patron de o parte, pentru sindicat de altă parte.

În justificarea acestei teorii, consider contractul colectiv ca o combinațiune a mandatului, cu stipulațiunea pentru altul.

Este o atât de mare disproporție între aceste două teorii, încât credem că o împerechere a lor este imposibilă.

Laronze și Rouast, partizanii aceleași teorii cred că mecanismul contractului colectiv, are ca bază stipulațiunea pentru altul completată cu *ideea reprezentărei legale*.

Mai precis este *Paul Pic*, care în tratatul său de legislație industrială plasează convențiunea colectivă în tipul contractelor nenumite de care vorbește art. 1107 cod. francez.

Această teorie are marele avantaj că legitimează acțiunea pe care o face sindicatul, în numele sau propriu, *ca izvorând din drepturile pe care el le are în virtutea legii și pe deasupra evidențiază utilitatea lui socială*.

Totuși și această teorie care caută să combine avantajile practice a tuturor teoriilor precedente se lovește la fiecare pas de alte dificultăți practice și de contrarietatea principiilor pe care a crezut că le poate pune de acord.

Contractul colectiv este un contract sui-generis.

Eșecul vechilor teorii

Asistăm dar la eșecul tuturor teoriilor juridice cunoscute.

Nici una din ele nu poate cuprinde complexitatea raporturilor la care dă naștere contractul colectiv și nici una nu se poate acomoda structurei lui sui-generis.

În zadar comentatorii a abandonat vechile teorii ale mandatului gestiunei de afaceri și stipulațiunei pentru altul căutând refugiul în teoria contractelor nenumite care se prezintă ca o haină mai largă, și de natură să cuprindă unele situațiuni juridice neprevăzute de codul civil.

Acest refugiu dovedește și mai mult nesiguranța în care se sbate doctrina care în fața noilor raporturi sociale se găsește în imposibilitate de a le calapoda într'o formă juridică cunoscută.

În realitate ceea ce produce toate înecăcările și respinge toate teoriile vechi cunoscute este *numai noțiunea colectivității*, fără de care nu se poate concepe contractul colectiv

D. R. IOANITescu

Profesor la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale

CRONICA JUDICIARA

Apelul deși constituie exercițiul unui drept, când însă are un caracter sicanator și vexatoriu, face pasibil pe apelant de daune interese către intimat.

E interesantă interpretarea largă făcută de Curtea de Apel din Paris secția II, prin decizia din 24 Februarie 1920 care hotărăște, că atunci când se face un apel contra unei sentințe, care a statuat pe baza unor termeni formalizând rezultând dintr-o convenție scrisă, asupra căreia reclamantul nu se putea înșela, apelul ia un caracter temerar și vexatoriu, forțând pe intimat să sufere în asemenea condiții o nouă instanță, care îi cuuzează prejudicii ce urmează să fie reparate prin acordarea unei sume ca daune.

Speța dedusă înaintea Curții de Apel din Paris era concretizarea unor stări de fapte ce se repercutează obișnuit în practica judecătorească, fără ca judecătorii să fi aplicat până azi principiul reparațiunii întru cât apelantii își exercită un drept dat de lege.

Se știe însă că de multe ori apelul e un mijloc de târăgănire, de amânare a executării sentințelor și de cele mai multe ori se respinge ca nesustținut.

În Franța jurisprudența Înaltei Curți de Casație variase. La 22 Aprilie 1898 și 22 Ianuarie 1900—decizii reproduse în S. 1901. 1. 27 și D. 1898. 1. 391. S. 1903. 1. 458. D. 1906. 1. 207—asupra abuzului dreptului de apel, Înalta Curte acordă dreptul la daune socotind că culpa constatată prin facerea apelului justifică condamnarea. De la 1902 până la 1907 (Vezi S. 1903. 1. 533. D. 1904. 1. 237. Cass. 24 Aprilie 1907). Deciziile Înaltei Curți se pronunțase în sensul că apelul nefiind de cât exercițiul unui drept, nu poate să dea loc la daune interese de cât dacă din cauza unei rele credințe sau a unei erori grosiere corespunzătoare dolului, degenerază în culpă (Vezi nota gazette du Palais No. 73 din 13 Martie 1920).

Considerentele deciziei pe care o cităm sunt :

„Având în vedere că judecătorii Tribunalului, au făcut o exactă apreciație a faptelor în cauză, că este deci locul să se adopte motivele deciziei lor“ :

„Având în vedere, concluziile adiționale ale intimatului, din cari rezultă în baza documentelor cauzei că apelul făcut ia caracterul temerariu și vexatoriu față de termenii formali ai convenției ; că apelantul, forțând pe intimat să sufere cheltuielile unei noi instanțe, i-a cauzat un prejudiciu pe care trebuie să-l repara“ ;

Pentru aceste motive condamnă pe apelant la daune . . .

Variațiunea în jurisprudența Înaltei Curți Franceze, e bazată și pe textul art. 464 Proc. civ. franceză, care nu e destul de categoric relativ la formula legală care să cuprindă principiul acordării de daune pentru faptul judecării în apel.

În adevăr, al. II al art. fr. 464 pr. civ. prevede : « Pourront aussi les parties demander des intérêts, arrérages, delays et autres accessoires qu'elles ont depuis le jugement de première instance, et les dommages et intérêts pour le préjudice souffert depuis ledit jugement ».

Textul vorbește de prejudiciul suferit dela data hotărârii iar nu din cauza apelului. Totuși interpretarea a fost largă și bazată pe culpa apelantului care deși există o interpretare clară a convenției dată de tribunal, mai face apel — Curtea de Apel din Paris a admis dreptul la daune.

La noi, pare că textul corespunzător din procedură civ. e mult mai adecuat acestei interpretări. Aliniatul II

al art. 327 cuprinde și dreptul la daune din cauza judecării în apel.

« Se va putea însă cere în apel dobânzi, venituri de orice fel și orice alte despăgubiri întâmplare după judecata dela întâia instanță, sau din cauza judecării în apel ».

Credem că fața de adăugirea făcută de legiuitorul român a cuvintelor, „sau din cauza judecării în apel, cu atât mai mult se poate acorda daune interese pentru un apel vexatoriu, sau nesustținut.

Emisiunea din partea unei Societăți Anonime a unor noi acțiuni cu primă — constituie o distribuție de beneficii pasabile de taxa asupra venitului.

În Franța ca și la noi, în urma războiului mondial, s-au născut nenumărate societăți anonime, iar cele existente și-au mărit fabulos capitalul, fixând cu ocaziunea emisiunilor de noi acțiuni pe lângă valoarea nominală a acțiunii „o sumă“ la discreția fiecărei societăți, denumită primă, care sumă constituia o mărire a fondului de rezervă.

Dsse ori această sumă era justificată de fondul de rezervă al societății care fusese format prin prelăvrările stabilite prin statut asupra beneficiului anual : dar de cele mai multe ori nu avea nici o bază de justificare fie că servea ca să se plătească din această primă, acțiunile de fondatori.

Fiscul se vedea astfel privat de veniturile ce i-ar fi adus aceste prime dacă nu ar fi fost considerate ca o distribuție de beneficii.

Curtea de Casație franceză la 21 Ianuarie 1920 s'a pronunțat asupra următoarei spețe :

Societatea anonimă a stabilimentelor Leroy, în urma deliberării Adunării generale a acționarilor, a hotărât mărirea capitalului social și răscumpărarea a 6000 părți de beneficiari prin crearea unei prime în afară de valoarea nominală a acțiunii, cari să servească la plata acestei răscumpărări.

Fiscul, care era interesat să perceapă taxa asupra beneficiului soc. a socotit că răscumpărarea părților de fondatori prin plată, rezultând din prima percepută, constituie un beneficiu al societății care trebuie să fie impus.

Argumentarea Casației e simplă : « Emisiunea acțiunilor noi cu primă, are de efect să mărească capitalul social al valorii nominale a acțiunii, și să așeze în rezervele preexistente cu care se vor contopi, fondurile rezultând din vânzarea primei de către subscribitori. Din aceste rezerve societatea rambursând părțile de fondatori pe un preț mai ridicat decât evaluarea primitivă, taxa pe venit e datorită asupra diferenței, care constituie un beneficiu distribuit ».

E interesantă această decizie, acum când se pregătesc atâtea legi financiare.

I. COHEN

RECENZII

Emil Casolțeanu, Legea cambială și procedura cambială din Ardeal și fosta Ungarie. — Prețul 5 lei.

Desigur că unificarea legislației nu se poate face fără cunoașterea legilor străine, cari se aplica în teritoriile actualmente alipite vechului regat. Prin urmare traducerea lor în limba română se impunea. Ministerul de Justiție a tradus aproape legislația rusească ce se aplica în Basarabia.

Pentru Ardeal era încă în studiu chestiunea. Azi d. avocat Cașolteanu, publică într-o traducere bună, în care și-a apropiat termenii tehnici românești, legea cambială ungară din 1881 și Regulamentul pentru procedura de urmat în materie cambială din 1 Ianuarie 1882, care nu face parte integrantă, ca la noi, din codul de comerț ungar.

Deosebirea între dispozițiunile legii cambiale ungare și aceleia ale codului nostru de comerț (art. 270-363) este foarte mică și aceasta se explică prin faptul, că ambele legiuiri, au avut ca sursă comună, codul de comerț Italian. Procedura de urmat însă diferă. În tot cazul numai printr'un studiu comparat al legiurilor vechiului regat cu acelea din țările surori, traduse de către oamenii competenți, alegând tot ceea ce convine spiritului românesc și raporturilor economice, politice și sociale, să poate făuri viitoarea legislațiune a României-Mari.

În deosebi codul de comerț, — ca și cel penal și civil, — trebuie în primul rând să preocupe pe juristii noștri, spre a pregăti materialul necesar din vreme.

E. C. Decusara

Până unde merge puterea unui jandarm ?

Dăm în extenso acest act emanat dela șeful postului de jandarmi Obileștii Noi-Ilfov :

«S'a ridicat dela d-l Boris Sfestaro un cal armăsar, la pâr murg, coama în două părți și fire de păr alb în greabăn, stea în frunte, etate 5 ani, pretins a fi al reclamantului Dumitru I. Vasile, care cal s'a dat cu adresa noastră No. 1505 Primăriei comunei respective spre a l da sub custodie unei alte persoane, până ce justiți a se va pronunța asupra lui».

Șeful postului de jandarmi din com. Obileștii Noi, jud. Ilfov.
Plutonier (ss) G. Balta. 15 Martie 1920

Din acest act rezultă că șeful postului de jandarmi a comis :

a) Un abuz de putere pedepsit de art. 147 c. p. luând cu forța un cal al locuitorului Boris Sfestaro spre a-l da altei persoane Dumitru I. Vasile, chiar sub forma unei custodii sui generis.

b) O violare de domiciliu art. 150 cod. pen., căci s'a introdus cu forța la domiciliul locuitorului Boris Sfestaro, spre a-i lua un armăsar.

c) O samavolnicie care crează în atmosfera satelor o stare de nedreptate, tocmai din partea unui jandarm care trebuie să menție ordinea, să dea pildă de dreptate și bună cuvîință.

Semnalăm faptul d-lui Ministru de Interne spre a lua măsurile de cuvîință în cazul de față, și a stabili în același timp printr'o circulară, care sunt atribuțiunile jandarmului ca agent administrativ și de poliție judiciară, căci numai astfel această instituțiune își va îndeplini menirea pentru care a fost creată, și nu va deveni o armă de tiranie pentru satele inculte și nepăstuite.

E. C. Decusara

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA I-a

Audiența dela 14 Noembrie 1919.

Președenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU Prim-președinte

Grig. Ghyka-Deleni cu Froim Fischer

Decizia comercială No. 29

Sechestru judiciar. — Acțiune. — Competință. — Pot statua Tribunalele asupra incidentului de incompetință ? Acțiune accesorie. — Art. 615 pr. civ.

Obligațiune unilaterală. — Ce efect juridic are ? — Locul nașterii. — Ofertă prin scrisoare. — Competință. — Art. 897 al. 2, 35 și 38 cod. com.

1. Acțiunea pentru înființarea unui sechestru judiciar este o acțiune accesorie acțiunii principale,

căci pune în discuție proprietatea unui bun în litigiu. — Partea pârâtă are totuși dreptul să ridice incidentul de incompetință, iar judecătorii sunt obligați a statua asupra lui indiferent dacă se judecă sau nu fondul.

2. O declarație unilaterală de voință nu produce un efect juridic decât când voința de a contracta a încetat de a constitui un act intim și a fost exprimată și recepționată, adică adusă la cunoștiința terțiului. Locul de naștere al acestei obligațiuni este acela, unde voința fermă de a contracta a parvenit terțiului căruia îi era destinată.

Astfel, într'o ofertă adresată prin corespondență unui terțiu aflat în altă localitate, obligațiunea nu i a naștere în locul unde se arată în scrisoare că s'a formulat oferta, ci la locul unde oferta a fost acceptată.

Prin urmare, în speță, oferta fiind adresată la Deleni (Jud. Botoșani), unde apelantul a luat cunoștiință și acceptat în mod tacit, urmează că acțiunea trebuie introdusă la Trib. Botoșani, iar nu la Trib. Ilfov.

Curtea,

Ascultând din partea apelantului Gr. Ghyka-Deleni, pe d-nii avocați Polizu-Micșunești, T. Stelian și Rosenthal, iar din partea intimatului Froim Fischer pe d-l avocat Sion, B. Cernea și Take Ionescu ;

Deliberând,

Având în vedere apelațiunea făcută de Grigore Ghyka-Deleni, în contra sentinței Tribunalului Ilfov, secția I comercială cu No. 357 din 3 Octombrie 1919 ;

Având în vedere că, prin această sentință Tribunalul a admis incidentul de necompetință, ridicat de pârâtul Froim Fischer și, în consecință, și-a declinat competența de a judeca acțiunea de sechestru judiciar, intențată de Grig. Ghyka-Deleni, în contra lui Froim Fischer și a dispus trimiterea dosarului cauzei Tribunalului Iași ;

Având în vedere că prin această acțiune, introdusă în contra lui Froim Fischer, înaintea Tribunalului Ilfov, secția I comercială, Grig. Ghyka-Deleni, cere punerea sub sechestru judiciar a pădurei de pe moșia Deleni, jud. Botoșani, pe temeiul acțiunii ce a pornit înaintea acelui Tribunal, contra lui Froim Fischer, (Dosar No. 3957/919) și pe baza art. 1632 c. civ. și a art. 615 proced. civilă ;

Având în vedere susținerile orale, concluziunile scrise ale părților litigante, precum și actele invocate în instanță și aflate în dosarul cauzei ;

Având în vedere că din aceste acte și din desbaterile urmate în ședință, se constată, în fapt, că pădurea de pe moșia Deleni a fost cumpărată de Froim Fischer, dela Grig. Ghyka-Deleni, prin contractul autenticat de Tribunalul Ilfov, secția de notariat sub No. 1570/912 ; că în anul 1915, printr'o scrisoare din București, cu data de 1 Septembrie, adresată la Deleni, lui Grigore Ghyka, intimatul Froim Fischer, își ia obligațiunea de a-i revinde pădurea în aceleleași condițiuni ca cele prevăzute de contractul de cumpărare, pe prețul de 1125 lei falcea, acordând lui Grig. Ghyka un termen de patru ani, începători dela 1 Septembrie 1915, pentru a se pronunța asupra acceptării vânzării, și luându-și angajamentul de a nu revinde sau ceda nimănui pe acest interval, în total sau în parte, pădurea, act care a fost transcris la Tribunalul Botoșani sub No. 852/918 ;

Că printr-o a doua scrisoare, tot cu data de 1 Septembrie 1915, adresată lui Grigore Ghyka, intimatul Froim Fischer, îi arată că renunță la suma de lei 250 de mii din prețul ce i se cuvenea, conform opțiunii din prima scrisoare de la 1 Septembrie 1915; Că înăuntrul termenului de patru ani, la 21 Iulie 1919, Grig. Ghyka-Deleni, notifică prin portărei lui Froim Fischer, la Iași, că ridică opțiunea ce i-a dat și că este gata a încheia actul de vânzare și a-i număra prețul convenit și-l somează să facă cunoscut suma ce trebuia să-i numere, ziua și locul unde trebuie să se prezinte spre a proceda la formalitățile necesare pentru întocmirea și autentificarea actului de vânzare; că neprimind dela Froim Fischer nici un răspuns, Grig. Ghyka-Deleni, îi face ofertă reală, consemnând la Casa de Depuneri suma de lei 1.449.500 sub recipisa no. 63788 și-l chemă în judecată înaintea Trib. Ilfov secția I-a comercială, pentru ca, Tribunalul, față de refuzul lui Froim Fischer, de a-și executa obligațiunile ce-i incumbă și constatând convențiunea de revindere a pădurei intervenită între dânsii, să valideze oferta și consumarea prețului. să oblige pe intimat a se prezenta la Tribunalul Ilfov, secția notariat, pentru a proceda împreună la întocmirea și autentificarea actului de vânzare și să declare, că în caz de neurmărire din partea lui Froim Fischer, sentința va ține loc de act de angajare; că totdeodată, prin acțiunea înregistrată la No. 42267 din 29 August 1919, Grigore Ghyka-Deleni cere Tribunalului Ilfov, secția I-a comercială, înființarea unui sechestrul judiciar, pe motiv că proprietatea și posesiunea pădurei Deleni este în discuțiune și până la rezolvirea procesului principal, ea poate fi vândută sau exploatată, deci înstrăinată, și să i se cauzeze pagube ireparabile;

Având în vedere că înaintea primei instanțe, defenderul Froim Fischer a ridicat incidentul de incompetență a Tribunalului Ilfov, de a judeca cererea de sechestrul judiciar, pentru motivul că din tapetele expuse de reclamantul Grig. Ghyka-Deleni, în petițiunile de intentarea acțiunilor de fond și de sechestrul judiciar, din actele depuse și din susținerile sale, rezultă, în fapt, că este vorba de un contract de revinderea pădurei de pe moșia Deleni, făcut prin corespondență și care s'a perfectat la Iași, conform art. 35 cod. comercial, unde a primit Froim Fischer înștiințarea dela Ghyka-Deleni, că ridică opțiunea și acceptă să-i revândă pădurea, și deci, Tribunalul Iași este competent, conform art. 897 al. II cod. com., să statueze asupra acestei acțiuni de înființarea sechestrului judiciar, iar nu Tribunalul Ilfov;

Că, în contra acestui incident de incompetență, reclamantul Ghyka-Deleni a opus un fine de neprimire și anume, că un incident de incompetență nu este admisibil într-o instanță de sechestrul judiciar, căci ar face pe Tribunal să judece chestiunea privitoare la fondul afacerii procesului principal, și eventual să se dezeleze depe acum de acel proces;

Că, Tribunalul Ilfov, prin sentința apelată, a respins finele de neprimire ca neintemeiat, și judecând incidentul de necompetență și negăsindu-l fondat, a trimis afacerea în judecata Tribunalului Botoșani, că reclamantul Gr. Ghyka-Deleni, nefiind mulțumit, a atacat această sentință cu apelul de față;

Având în vedere că în petițiunea de apel Gr. Ghyka-Deleni formulează astfel motivul de apel: «printr-o greșită interpretare a art. 897 cod. com. al. 2 și art. 35 cod. com. precum și o greșită calificare juridică a actului de opțiune cu data de 1 Septembrie 1915, intervenit între părți, Tribunalul a admis incidentul de necompetență, ridicat de d. Froim Fischer, întrucât zisul angajament fiind definitiv și obligator pentru d.

Fischer, din momentul semnării lui și, pe altă parte, fiind și acceptat de către subsemnatul. din ambele puncte de vedere, obligațiunea d-lui Froim Fischer trebuie considerată că a luat naștere în București și că deci Tribunalul Ilfov este competent»;

Având în vedere că apelantul Gr. Ghyka-Deleni susține, în prim rând, ca și înaintea primei instanțe, că nu este admisibil ca într-o acțiune de sechestrul judiciar, să se ceară declinatoriul de competență pe motiv că tribunalul nu ar fi competent să judece în fond afacerea, căci cu modul acesta, nu numai s'ar prejudeca, dar chiar s'ar judeca însăși chestiunea fondului procesului, sau dacă s'ar considera că chestiunea nu este judecată, s'ar da loc la posibilitate de hotărâri contradictorii;

Considerând, că după principiile de drept, judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii, că el este dator să judece și să rezolve toate incidentele și excepțiunile cari se ridică în proces; că, pe de altă parte, orice Tribunal are dreptul și obligațiunea de a statua asupra propriei sale competențe;

Considerând că după dispozițiunile art. 615-cod. pr. civilă, ori de câte ori există un proces asupra proprietății sau posesiunii unui lucru mișcător sau nemiscător, sau asupra administrațiunii sau a folosinței unui lucru comun, judecata poate, după cererea celui interesat și citarea părților să încuviințeze sechestrul bunului sau al lucrului comun, a cărui proprietate, posesie, administrație sau folosință se discută;

Că de aci rezultă că acțiunea pentru înființarea unui sechestrul judiciar, este o acțiune accesorie, acțiunii principale, în care este pusă în discuțiune sau litigiu, proprietatea ori posesiunea unui imobil, sau administrațiunea ori folosința unui lucru comun;

Considerând că după dispozițiunea art. 61 cod. proc. civilă «noțiunea accesorie, trebuie să se facă înaintea judecătorilor competenți a judeca pe cea principală»;

Că legiuitorul, determinând înaintea căror judecători trebuie introdusă acțiunea accesorie, rezultă că partea intimată are dreptul să ridice incidentul de incompetență, chiar într-o asemenea acțiune; că judecătorul este ținut a statua asupra lui, căci altfel ar comite o tăgadă de dreptate; că pentru a aprecia temeinicia lui, el trebuie să examineze dacă ar fi competente de a judeca acțiunea principală, și deci poate să cerceteze actele și dovezile pe cari se sprijină pricina și se invoacă de părțile litigante, când această cercetare este necesară pentru soluțiunea chestiunii de competență, indiferent dacă se prejudecă sau se judecă fondul;

Considerând că astfel fiind, susținerea apelantului Ghyka-Deleni, cum că incidentul de incompetență este inadmisibil într-o instanță de sechestrul judiciar, nu are temei, și urmează ca atare să fie respins;

Având în vedere că, în al doilea rând, Gr. Ghyka-Deleni invoacă ca motiv de apel că rău Tribunalul Ilfov secția I comercială și-a declinat competența și a trimis afacerea Tribunalului Iași, în loc de a reține și judeca cererea de sechestrul judiciar, întrucât numai dânsul avea competența;

Având în vedere că în sprijinul acestui motiv, reprezentanții apelantului, susțin, că obligațiunea luată de Froim Fischer la București, la 1 Septembrie 1915, de a revinde pădurea lui Ghyka-Deleni, constituie o obligațiune unilaterală, care-l leagă definitiv pe timpul celor patru ani acordați acestuia pentru a se pronunța dacă veește ca să cumpere pădurea în condițiunile fixate; că obligațiunea intimatului Froim Fischer este o obligațiune autonomă, care-l leagă, fără să fie nevoie de nici o acceptare din partea apelantului, întrucât

numai dânsul se obligă față de Gr. Ghyka, iar aceasta, fără a-și lua nici o obligațiune are timp de 4 ani pentru a se pronunța; că obligațiunile unilaterale, prin natura lor, iau naștere din momentul în care au fost formulate sau exprimate și din acel moment acela ce și-a exprimat dorința este legat și numai poate să o revoace; că deși vânzarea a devenit definitivă după ce Gr. Ghyka a adus la cunoștința lui Froim Fischer, la Iași, că este gata să cumpere pădurea în condițiunile convenite, totuși acțiunea de sequestru judiciar a fost bine și legal îndreptată la Tribunalul comercial Ilfov, de oarece în materie comercială, după art. 897 al. II codul comercial, reclamantul poate introduce acțiunea dinaintea Tribunalului, unde a luat naștere obligațiunea părâtului;

Că dar, puțin importă că vânzarea definitivă s'a făcut la Iași, această vânzare nefiind decât consecința obligațiunei contractată de Fischer la București, obligațiune definitivă care a rămas în picioare și la care s'a alăturat mai târziu obligațiunea lui Ghyka-Deleni de a cumpăra pădurea, și deci acțiunea acestuia, prin care tinde a se constata obligațiunea lui Froim Fischer de a vinde din 1915, a fost bine introdusă la Tribunalul Ilfov, care este tribunalul locului, unde dânsul și-a luat obligațiunea de a vinde pădurea, obligațiune care constituie temeiul acțiunei;

Având în vedere că reprezentanții intimatului Fr. Fischer, obiectează că în nici un caz, Tribunalul com. Ilfov nu este competent de a judeca acțiunea de sequestru judiciar și cea principală, de oarece, dacă este vorba de o vânzare definitivă, ea s'a perfectat la Iași, conform art. 35 cod. com. și, deci, acțiunea pentru executarea obligațiunilor lui Froim Fischer, rezultând dintr'un contract perfect de vânzare-cumpărare, urmează a fi intentată la Tribunalul Iași; că dacă, însă, este vorba numai de a se constata că Froim Fischer a luat, prin acțiunea dată, obligațiunea unilaterală de vânzare; atunci, cum după art. 38 cod. comercial, în contractele unilaterale, propunerea este obligatorie îndată ce ajunge la cunoștința părții căruiă este făcută, și cum o opțiune nu este valabilă decât dacă este acceptată, fie chiar tacit, Tribunalul competente este acela al locului (Deleni), unde scrisoarea din 1 Septembrie 1915, conținând opțiunea din partea lui Fischer, a fost adresată lui Ghyka-Deleni, sau unde opțiunea a fost acceptată de acesta, adică Tribunalul Botoșani;

Considerând că în materie comercială art. 897 al. II, cod. comercial, dispune că acțiunile personale și mobiliare, se pot intenta după alegerea reclamantului, la Tribunalul locului, unde obligațiunea a luat naștere, sau unde va trebui executată, dispozițiune reproducă după art. 42 din codul de procedură (civilă) Belgiană;

Că din acest text rezultă că legiuitorul, dând competența Tribunalului locului unde obligațiunea a luat naștere, a avut în vedere obligațiunea părâtului; că prin cuvântul «obligațiunea» el nu a înțeles «contractul»; că deși proiectul prezentat consiliului de stat din Belgia referitor la art. 42 atribuia în materie comercială competența judecătorului locului unde *contractul* a fost încheiat, legiuitorul a înlocuit intenționat cuvântul de «contract» prin acela de «obligațiune», pentru motivul, bazat pe o presumpțiune, că părâtul contractând, face pentru judecarea diferendelor ce pot naște din contract, un fel de alegere de domiciliu atât în locul unde s'a angajat cât și în locul unde trebuie să-și execute angajamentul;

Considerând, că dacă în regulă generală în contractele sinalagmatice obligațiunile respective ale părților contractante, iau naștere în acelaș loc și acelaș timp,

contrariu, însă, se poate întâmpla și obligațiunile lor să nască în locuri și la date diferite; așa este, de exemplu, în vânzările făcute pe încercate sau pe gustate; în vânzările intervenite între persoane depărtate (art. 35 cod. comercial) etc.;

În acest caz, ivindu-se diferențe între contractanți, trebuie luat în considerațiune, pentru determinarea competenței nu locul unde contractul s'a încheiat, ci locul unde obligațiunea a cărei executare se urmărește a luat naștere;

Considerând în ce privește declarațiunile unilaterale de voință făcută cu intențiunea de a produce un efect juridic față de un terțiu, că atât timp cât voința de a contracta nu a eșit din forul intern și rămâne încă în inteligența autorului ei, ea este un act psihic, absolut inoperant în drept; că numai când voința de a contracta a încetat de a constitui un act intim și a fost exprimată și recepționată, adică adus la cunoștința terțului, ea se convertește în acel moment, dintr'o legătură de drept, într'e obligațiune, care, ia, prin urmare, naștere în locul unde voința fermă de a contracta a parvenit terțului căruiă îi era destinată (art. 38 cod. com.);

Astfel este cazul comerciantului, care expune spre vânzare obiecte cu indicarea unui preț fixat;

Considerând că aceste principii se aplică, evident, și la promisiunea unilaterală de vânzare cu angajament de a nu retracta oferta înaintea expirării unui termen fixat pentru pronunțare, adresată prin scrisoare unui terțiu, aflat într'o altă localitate, oferta devine obligatorie, îndată ce terțiu, primind scrisoarea, a luat cunoștință de conținutul ei; obligațiunea ia naștere, așa dar în locul unde a fost adresată scrisoarea, căci acolo ofertantul și-a manifestat voința de a contracta și lucrurile trebuiesc a se petrece întocmai ca și cum acesta, în loc de a trimite scrisoarea, s'ar fi transportat el însuși în localitatea unde se află destinatarul și i-ar fi făcut verbal propunere; deci Tribunalul competente de a statua asupra acestei obligațiuni, în caz de diferend, este acela al locului unde oferta a fost prezentată;

Că, în afară de aceasta, după opiniunea generalmente admisă în doctrină și jurisprudență, promisiunile unilaterale de vânzare sau opțiuni de vânzare, sunt valabile sub condițiunea de a fi fost acceptate expres sau tacit, de către acela în favoarea căruiă s'a făcut, acceptare care poartă, nu asupra vânzării însăși, ci asupra promisiunei de a vinde și de a menține oferta pe tot timpul indicat; că prin această acceptare, promisiunea de vânzare devine obligatorie și constituie o convențiune unilaterală în care numai promitentul se obligă personal, iar cumpărătorul eventual, nu contractează absolut nici un angajament; că, dar, obligațiunea promitentului ia naștere în locul unde angajamentul său a fost acceptat, unde promisiunea unilaterală de vânzare a devenit astfel obligatorie; că, deci, după această teorie, Tribunalul competente de a cunoaște convențiunea unilaterală de vânzare, este acela al locului unde angajamentul a fost acceptat;

Considerând că din toate principiile de drept ce preced, rezultă că obligațiunea într'o ofertă adresată prin corespondență unui terțiu aflat în altă localitate, nu ia naștere în locul unde se arată în scrisoare, că s'a formulat oferta;

Având în vedere că în speță, apelantul susține că obligațiunea luată de Froim Fischer, prin scrisoarea dela 1 Septembrie 1915, de a-i revinde pădurea, a fost rezultatul unor tratative anterioare, urmate în presumpții la București, unde a și fost acceptate de Ghyka-Deleni, în schimbul unor concesiuni făcute intimatului Froim Fischer, și pretinde că acesta având să-i plătească

la 1 Septembrie 1915 un câştiu din preţul vânzării pădurii, conform contractului din 1912, în care se prevedea pactul comisoriu expres, în caz de neplata unui singur câştiu la termen şi Froim Fischer anunţându-l mai înainte, printr-o telegramă, că nu-i poate achita câştiul, cerându-i o prelungire de plată până la 25 Octombrie, Ghyka-Deleni a însărcinat pe Sebastian Moruzzi, să trateze la Bucureşti, cu Froim Fischer în ce condiţiuni să-i acorde prelungirea de termen solicitată, pentru a scăpa de rezilierea contractului; că Sebastian Moruzzi tratând cu Fischer, s'a obligat a-i obţine prelungirea de plată în schimbul opţiunii de a-i revinde pădurea în condiţiunile arătate în scrisoarea din 1 Septembrie 1915 şi cum Froim Fischer nu menţionase şi reducerea preţului cu 250.000 lei, a dat o a doua scrisoare, tot în aceea zi, confirmând şi această condiţiune; că ambele scrisori au fost predate lui Sebastian Moruzzi, pentru a fi remise lui Grigore Ghyka, la Deleni;

Că astfel fiind, Tribunalul Ilfov, este competent pentru a judeca acţiunile pornite de acesta contra intimatului;

Că apelantul, pentru a dovedi că opţiunea a fost astfel acceptată de dânsul, anterior la Bucureşti, în sensul că a fost dată de Froim Fischer, pe baza tratatelor şi a înţelegerii urmate cu Sebastian Moruzzi, învoacă :

1) Termenul din scrisorile de opţiune dela 1 Septembrie 1915 «vă confirm obligaţiunea ce-mi iau de a »vinde pădurea Deleni»; «vă confirm că din preţul ce »mi se cuvine asupra opţiunii», ce ar implica, după apelant, o înţelegere prealabilă;

2) Clauza din aceste scrisori, relativă la executarea opţiunii, ceiace ar implica că Fischer se considera obligat definitiv, fără să mai aştepte ca Gr. Ghyka să-i confirme că primeşte opţiunea;

3) Faptul că termenul de plată a câştiului din 1 Septembrie 1915 a fost amânat şi achitat de intimat, tocmai la 1 Februarie 1916;

4) Declaraţiunea făcută de Fischer lui Gr. Ghyka la Deleni la 20 Februarie 1916, care se obligă a nu mai tăia parchete de pădure, decât după anume norme fixate şi de a înceta orice tăiere îndată ce Gr. Ghyka îl va vesti că voeşte să facă uz de opţiunea de vânzare, ceiace ar dovedi, după apelant, că în ideea ambelor părţi, opţiunea fusese acceptată de Gr. Ghyka, în momentul în care Froim Fischer o semnase, pe baza tratărilor cu Sebastian Moruzzi;

Având în vedere însă că în toate dovezile prezentate de apelant, nu se stabileşte că tratări şi înţelegere au avut loc la Bucureşti, între Froim Fischer şi Grigore Ghyka referitoare la opţiunea de a revinde pădurea Deleni; că, de asemenea, nu se face dovadă că Sebastian Moruzzi a avut mandat din partea lui Ghyka de a accepta o opţiune; că, din contra, din scrisoarea lui Fischer, cu data de 1 Septembrie 1915, adresată lui Sebastian Moruzzi, în Bucureşti, prin care spunea: în schimbul actelor de opţiune No. 2 şi 4 pe care le-am făcut către d. Gr. Ghyka-Deleni, îmi veţi obţine amânarea câştiului de 1 Septembrie 1916, care. datoresc; rezultă că Froim Fischer a însărcinat pe Sebastian Moruzzi să-i obţină amânarea plăţii în schimbul unei opţiuni; că dacă opţiunea ar fi fost deja primită, această scrisoare n'ar mai fi avut nici o raţiune; că tot din aceste rânduri mai reese, că din tratările urmate la Bucureşti, între Fischer şi Sebastian Moruzzi, acesta nu a îndeplinit decât un rol de intermediar, căutând împreună cu intimatul modul cum s'ar fi putut satisface interesele lui Grigore Ghyka şi determina să acorde amânarea solicitată;

Că, în credinţa că darea unei opţiuni ar putea atinge scopul urmărit, Froim Fischer a formulat condiţiunile ei în scrisoarea dela 1 Septembrie 1915, pe care le-a făcut prin o a doua scrisoare cu aceeaşi dată, mai avantajoasă pentru apelant, ca să obţină amânarea că, apoi a dat ambele scrisori lui Sebastian Moruzzi, spre a le preda la Deleni lui Grigore Ghyka, rămânând ea el să se pronunţe asupra lor şi asupra amânării de plată cerută de intimat;

Că nu se poate trage o dovadă de o prealabilă învoială, făcută la, Bucureşti nici din expresiunea «vă confirm» înserată în scrisoarea din 1 Septembrie 1915, adresată apelantului, căci aceasta este o expresiune uzitată în corespondenţa comercială şi nu are nici o putere probatorie, nici din faptul amânării plăţii câştiului, acordată de apelant, şi nici din conţinutul scrisorii cu data de 23 Noembrie 1915, căci ele nu sunt, decât consecinţele acceptării opţiunii din partea lui Gr. Ghyka, posterior;

Considerând că întrucât nu s'a dovedit că o înţelegere, un angajament a avut loc între Froim Fischer, şi Ghyka-Deleni la Bucureşti referitor la opţiunea în chestiune, şi întrucât opţiunea dată de Froim Fischer, prin scrisoarea dela 1 Septembrie 1915, a fost adresată lui Gr. Ghyka-Deleni, la Deleni, unde i-a ajuns la cunoştinţă şi unde a acceptat-o tacit, prin faptul că, fiind în interesul lui, nu a declinat-o şi a acordat amânarea de plata câştiului, obligaţiunea lui Fr. Fischer ca vânzător a luat naştere la Deleni şi deci acţiunea de sechestrul judiciar bazată pe acţiunea principală, având de obiect executarea obligaţiunii vânzătorului, trebuie introdusă la Tribunalul Botoşani, iar nu la Tribunalul Ilfov şi nici la Tribunalul Iaşi;

Considerând că astfel fiind şi întrucât apelantul, care a susţinut că Tribunalul Iaşi nu este competent, după cum hotărâse prima instanţă, obţinând în parte câştig de cauză, apelul său urmează a fi admis în parte şi reformându-se în parte sentinţa Tribunalului, a se menţine declinatoriul de competenţă a Tribunalului Ilfov şi a se trimite dosarul Tribunalului Botoşani, conform art. 108 codul proc. civile, care dispune că: în caz când instanţa se va declara incompetentă, ea este datoră să trimeată pricina înaintea instanţei, pe care-o va judeca competentă;

Pentru aceste motive, Curtea admite în parte apelul, etc.

(ss). Osear N. Nicolescu; Al. Nicolau; S. Tipei; Titu Magheru; S. Gogălniceanu.

Grefier (s.) N. Brătianu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECŢIA IV, C. COR.

Audienţa dela 18 Octombrie 1919

Preşedinţia d-lui LUCILIU ŞTEFANESCU, Preşedinte

N. I. Alimănescu cu L. Schmidt şi alţii

Sentinţa civilă No. 562

Vânzare. — Policitaţiune. — Ofertă cu termen. — Sursă de obligaţiuni, când ea a fost acceptată în termen de acela căruia i se adresa. — Act simulat. — Dobânditor cu titlu particular. — Terţiu. — Nulitate. — Art. 1026-1033 c. civil.

1. In vechea şi clasică teorie a obligaţiunilor, policitaţiunea nu era admisă de autori ca un fundament al unei obligaţiuni contractuale; astăzi însă, prin practica curentă a afacerilor, cari au influenţat principiile de drept, declaraţiunea unilaterală de voinţă sau policitaţiunea este conside-

rată ca o sursă de obligațiuni. — Intr'adevăr, într'o plicitațiune sau ofertă cu termen, sunt două oferte distincte: o ofertă de vânzare, care pentru a se perfecta ca contract de vânzare, nu așteaptă sau n'are nevoie decât de acceptarea celui ce voește să contracteze, și o ofertă prin care plicitantul se angajează de a o menține înlăuntrul termenului indicat.

Prin urmare, în speță, plicitantul obligându-se că să contracteze cu acel ce va accepta oferta sa de vindere a fabricii sale în termenul de 30 zile, iar acceptantul acceptând oferta sa înlăuntrul acestui termen, contractul de vânzare a devenit perfect în condițiunile plicitațiunei.

2. Actul de vânzare încheiat între plicitant și fiul său considerându-se simulat, orice achizitor de drepturi reale, care a tratat cu părțile posterioare actului simulat, este considerat de aceste părți ca un terțiu și deci față de dânsul actul aparent simulat, cum e în speță, nu produce nici un efect

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Nicolae I. Alimănescu, avocat, domiciliat în București, str. Precupeții-Noi 24, prin petițiune înregistrată la acest Tribunal sub No. 14987 din 10 Iulie 1919, în contra D-lor G. L. Schmidt, industriaș și proprietar și George Ludvig Adolf Schmidt de profesiune liberă, — ambi domiciliați în București, str. Isvor 57, — pentruca tribunalul prin sentința ce va pronunța să constate următoarele: 1) Că reclamantul Nicolae I. Alimănescu este proprietarul absolut și exclusiv al imobilelor din București str. Isvor No. 56, 75 și 79, cu toate construcțiunile, îmbunătățirile și instalațiunile industriale ce se găsesc pe dânsese, precum și grajduri, remise sau alte anexe ale fabricii, 2) că de asemenea reclamantul a devenit proprietarul întregului fond de comerț și al tuturor mașinăriilor fabricii Schmidt-Boiangerie și spălătorie chimică precum și al sucursalelor ei atât din Capitală cât și din provincie, 3) că mai are dreptul reclamantul, a continua și uza de firma comercială G. L. Schmidt și că înfărsit 4) reclamantul mai este și proprietarul materiilor prime și vopselelor în valoare de lei 150.000 ce la epoca când reclamantul a cumpărat fabrica Schmidt, se găseau depozitate în fabrică, și care toate absolut, au fost calculate în prețul de 1.650.000 cu care se convenise, conform scrisoarei din 22 Mai 1919, vânzarea de către G. L. Schmidt, reclamantului de astăzi a întregii instalațiuni industriale și fabrică de spălătorie chimică cunoscută sub denumirea de G. L. Schmidt & Comp. Boiangerie și spălătorie chimică;

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale reprezentanților părților în instanță, precum și actele lor, ale căror copii certificate se găsesc atașate la dosar;

Având în vedere că din examinarea tuturor acestor probe și pledoarii se constată că împrejurările de fapt ale litigiului ce există între părți, sunt următoarele: G. L. Schmidt-tatăl, moralmente obosit, în urma neplăcerilor de ordin moral ce pretinde că le-a avut dela autoritățile române și germane, se determină să vinde în toamna anului 1918 (actul autenticat de trib. Ilfov not. sub No. 10299/919) întreaga sa întreprindere industrială: fabrica de boiangerie Schmidt, imobile și fond comercial, precum și imobilele din str. Mihai-Vodă

35 și cel din str. Elefterie (București), numai unuia dintre copii săi. anume: G. L. Adolf Schmidt, pe prețul total de 300.000 lei, în care intră și valoarea ipotecilor Creditului urban de lei 58.000 (vezi și concluziunile scrise ale lui Schmidt-tatăl pag. 1), preț ce cumpărătorul declară expres în actul de vânzare că l-a primit integral. Schmidt-tatăl, în urma acestui act de vânzare, ia dispozițiuni de a se muta din fabrica, ce pretinde că a vândut fiului său, însă, în cursul zilei, chiar după vânzare, continuă să mai fie în fabrică, dând concursul necesar fiului său și orientându-l prin sfaturile sale (vezi aceleași concluziuni pag. 2). La câteva luni după această operațiune de cumpărare, Schmidt-fiul se căsătorește cu Iosefina Haug, fiica industriașului Iosef Haug, care îi aduce ca dotă suma de lei 100.000 numerar, plus trusou și mobilier (vezi actul total în copie la dosar. aut. trib. Ilfov not. No. 6675/919 Martie). În luna Mai 1919, pe când tânărul proprietar al fabricii G. L. Schmidt & Co., era ocupat cu preparativele nuntii sale, tatăl său G. L. Schmidt, care de când vânduse fabrica, primea totuși propuneri de revânzarea ei dela diferiți samsari, dă o scrisoare de opțiune pe termen de 30 zile, datată 22 Mai 1919 și scrisă în limba germană, D-lor D. Goldman și Israelovici prin care îi însărcinează să intre în tratative spre a-i vinde fabrica sa cu prețul de 1.650.000 lei (vezi concluziile Schmidt-Tatăl pag. 2 și 3, scrisoarea tradusă în copie la dosar). În puterea acestei scrisori de opțiune, Goldman și Israelovici propune cumpărarea fabricii Schmidt reclamantului de astăzi Nicolae I. Alimănescu, care acceptă oferta ce i se făcea, și, în consecință, notifică prin portărei trib. Ilfov (vezi notificarea sa din 30 Mai 1919) această acceptare, declarând că vânzarea ce i s'a propus devine perfectă la data primirii notificării, rugând pe Schmidt-tatăl să-i anunțe în scris ziua când este dispus a face și a autentifica cuvenitul act de vânzare și că îi ține la dispoziție întregul preț al vânzării. Schmid-tatăl, la această notificare, răspunde lui N. Alimănescu printr'o scrisoare în care îi declară că fabrica G. L. Schmidt & Co. nu este proprietatea lui, iar actualul proprietar, tânărul G. L. Adolf Schmidt, nu consimte a vinde fabrica în condițiunile arătate de reclamant prin notificarea lui. În fața acestei atitudini a lui G. L. Schmidt, reclamantul se adresează acestui tribunal, intentând acțiunea de față, cerând să se constate valabilitatea ofertei de vânzare a lui Schmidt și să se declare fără ființă reală vânzarea dintre tatăl G. L. Schmidt și fiul său G. L. Adolf Schmidt, vânzare autenticată de trib. Ilfov sect. not. la No. 10299/918 și transcrisă la No. 5263/918, fiind o vânzare fictivă și în consecință să i se admită acțiunea ce a intentat, așa cum s'a explicat în primele considerente ale acestei hotărâri (vezi și acțiunea pag. 1, 2 și 3);

Având în vedere că din această expunere de fapte, tribunalul constată că se găsește în fața a două acte cu consecințe juridice pentru părți: 1) Scrisoarea de opțiune a lui G. L. Schmidt-tatăl, cu data de 22 Mai 1919, prin care autoriză pe d-l Goldman și Israelovici să intre în tratative spre a vinde fabrica mea (zice Schmidt-tatăl în scrisoare) pe preț de lei 1.650.000; durata opțiunii date fiind de cel mult 30 de zile și 2) Actul de vânzare al fabricii prin care tot bătrânul Schmidt vinde fiului său Adolf la 1918, atât fabrica de boiangerie cât și întreaga sa avere imobiliară, pe prețul total de 300.000 lei, autenticat de trib. Ilfov not. la No. 10299/918, și că din examinarea acestor acte și a valabilității lor, conform principiilor de drept, depinde soluțiunea ce urmează să se dea litigiului dintre părți;

Considerând că tribunalul urmează dar să examineze primul act intervenit între părțile în proces: scrisoarea din 22 Martie 1919, și să decidă dacă ca consecință a acceptării acestor scrisori-oferte de către reclamant, s'a încheiat un contract de vânzare-cumpărare a fabricii Schmidt în condițiunile anume prevăzute de acea scrisoare. De soluțiunea ce va da tribunalul la prima chestiune depinde și examinarea celui d'al doilea act juridic intervenit între Schmidt-tatăl și fiul: actul de vânzare mai sus citat din 1918;

Având în vedere scrisoarea lui G. L. Schmidt-tatăl, din 22 Martie 1919, termenii în care a fost redactată și adresată d-lor D. Goldman și Israelovici, din care termenii tribunalul reține în special pentru convingerea sa, următoarele pasagii: «vă confirm prin prezenta (scrisoare) că v'am însărcinat să intrați în tratative spre a vinde fabrica mea și vă fixez un termen de 30 zile. . . . După expirarea acestui termen . . . voi avea iarăși mâna liberă de a preda alt cuiva fabrica».

Considerând că din modul cum este redactată această scrisoare și termenii întrebuițați de cel ce a scris-o, Tribunalul, o consideră în mod neîndoios, ca o polițatiune sau ofertă de vânzare, a fabricii Schmidt, făcută de G. L. Schmidt prin intermediul D-lor Goldman și Israelovici, și în consecință urmează să se examineze, în drept, valoarea juridică a unei astfel de polițatiuni;

Având în vedere că în vechea și clasică teorie a obligațiunilor, sistemul polițatiunii ca fundament al unei obligațiuni contractuale era înlăturat de autori; că astăzi însă, cele mai noi tendințe ale civilistilor francezi, reprezentanți printr-un strălucit membru al Curții de Casațiune franceză, sunt constant îndreptate spre admiterea principiului care consideră ca sursă de obligațiuni: declarațiunea unilaterală de voință sau de polițatiune (*Ambroise Colin & Capitant, Cours de Droit Civil t. 2. p. 273, 285, 286, 287 și 288*).

Considerând că conform acestei teorii, care este în perfectă concordanță cu practica curentă, a afacerilor de astăzi, prin facerea unei oferte cu termen, cum este speța noastră, se face implicit de către polițitant 2 oferte distincte: *Oferta vânzării* care, pentru a se perfecta ca contract de vânzare, nu așteaptă decât acceptarea celui ce voește să contracteze, și al 2-lea *oferta* prin care se angajează polițitantul de a menține polițatiunea sa în tot timpul termenului indicat, în speța noastră 30 de zile. (Sistemul ante-contractului; *Système de l'avant-contrat*); și, ca consecință, polițitantul se obligă să contracteze cu acel ce va accepta polițatiunea sa;

Având în vedere că în speța ce judecă Tribunalul, este evident că polițatiunea cu termen făcută de Schmidt-tatăl și care e perfect valabilă și îl obligă, a fost acceptată în termen de reclamantul Nicolae I. Alimănescu, prin notificarea ce i-a făcut-o prin portărei la 30 Mai 1919 (vezi copia la dosar), astfel că prin această acceptare însăși, s'a încheiat între Schmidt-tatăl și reclamant contractul de vânzare al fabricii Schmidt în condițiunile polițatiunii dela 22 Mai 1919;

Considerând dar că rămâne astfel câștigat cauzei că există într'adevăr o vânzare-cumpărare între Schmidt-tatăl ca vânzător și N. I. Alimănescu, ca cumpărător și purtând asupra bunurilor, mobile și imobile, prevăzute în primele considerente ale acestei hotărâri și anume specificate în acțiunea lui N. Alimănescu;

Având în vedere că odată această primă chestiune rezolvată, Tribunalul urmează să examineze și a 2-a chestiune: dacă vânzarea din Noembrie, 1918 intervenită între Schmidt-tatăl și fiul său (actul aut. Trib. Ilfov, Sec. Not. No. 10299/918) este sinceră, sau din contra actul men-

ționat este un act simulat, iar vânzarea prevăzută în acel act este fictivă și fără ființă reală; soluțiunea acestei de a 2-a chestiuni legată de soluțiunea primei chestiuni mai sus tratată, va deslega procesul ce există între părți;

Având în vedere că pentru a se putea pronunța în deplină lumină asupra sincerității vânzării dela 5 Noembrie 1918, Tribunalul urmează să cerceteze împrejurările în care s'a semnat de Schmidt-tatăl și fiul actul de vânzare atacat în simulațiune de reclamant, și într'adevăr se constată în mod nediscutat următoarele: La începutul războiului nostru, 3 Septembrie 1916, Parchetul de Ilfov, pune fabrica lui Schmidt bătrânul sub administrație forțată, acesta fiind supus german; în Noembrie același an guvernul și trupele noastre retrăgându-se în Moldova, Schmidt-tatăl își reia firul afacerilor nesupărat de nimeni în timp ce în Moldova, Parlamentul votează legea din 22 Decembrie 1916 relativ la bunurile supușilor statelor cu care România se găsea în război. După pretinsa pace din 1918 cu Austro-Germania, Adolf G. L. Schmidt se întoarce în București, căci fusese mobilizat în Moldova; urmează apoi dezastrul militar al Bulgariei învinse de armatele franco-engleze, se întrevide evacuarea și fuga germanilor din țară; și exact la 5 Noembrie 1918 se încheie și pretinsul act de vânzare între G. L. Schmidt supus german și Adolf Schmidt supus român prin beneficiul mobilizării; acesta din urmă cumpără ca să pună la adăpost averea tatălui său, întrucât la 6 Noembrie 1918 se votează la Iași anularea tuturor legilor Parlamentului ales sub ocupațiunea străină și deci se anulează și *ratificarea păcii* care desființase legea din 22 Decembrie 1916. La 9 Decembrie 1918 apare decretul-lege pentru punerea sub administrație forțată a averilor supușilor statelor inamice. Din chiar această simplă înșirare de evenimente și fapte, rezultă că actul de vânzare de la 5 Noembrie 1918 a fost în aparență încheiat între tată și fiu numai pentru a pune averea celui dintâi la adăpost de vreo măsură administrativă a autorităților române și că desigur n'ar fi trecut la această simulațiune dacă ar fi putut și dânsul să invoace calitatea de cetățean român. Dar mai sunt și alte probe care evidențiază simulațiunea actului dela 5 Noembrie 1918, căci Schmidt-tatăl nici odată nu înțelesese să-și vândă într'adevăr întreaga sa avere;

În actul de vânzare G. L. Schmidt-tatăl, vânzătorul fabricii, și al întregii sale averi imobiliare declară că a primit prețul integral de lei 242.000 în numerar dela fiul său. Se naște întrebarea de unde avea fiul atâția bani? Abia se întorsese din mobilizare, unde desigur că se luptase și nu putuse să facă avere. În instanță s'a afirmat că s'a cumpărat fabrica cu banii pe care Adolf Schmidt îi primea ca dotă dela viitorul său socru Haug. Însă actul dotal abia se încheie la 30 Martie 1919 și prin el se constituie dotă numai lei 100.000 în numerar; atunci, de unde a avut Schmidt fiul 242.000 lei la 5 Noembrie 1918 ca să-și achite pe tatăl său. Mai mult. De ce Schmidt, vinde numai fiului său Adolf întreaga sa avere și ignorează cu totul pe celalt fiu al său despre care știa bine că nu putea beneficia de calitatea de supus român, deoarece rămăsese în teritoriul ocupat; pentru că numai Adolf îl pune la adăpost de o nouă administrație forțată. Dacă se mai adaogă și vilitatea prețului de 242.000 (300.000, minus ipotecile) pentru o fabrică care astăzi se oferă 1.650.000, și Schmidt bătrânul tot nu vrea s'o vândă, probabil pentru că între timp i se oferă mult mai mult, va rămâne definitiv câștigat pentru Tribunal absoluta simulațiune a actului de vânzare dela 5 Noembrie 1918, autentificat la No. 10299/918 și transcris la No. 5263 Trib. Ilfov Sec. Notariat;

Având în vedere că reprezentantul în instanță al lui

G. L. Adolf Schmidt a mai ridicat și următoarea obiecțiune: dacă s'ar admite chiar că plicitațiunea din 22 Mai 1919 acceptată de reclamant ar fi avut ca consecință perfectarea vânzării fabricii lui N. I. Alimănescu, el însă nu poate cere nulitatea actului de vânzare din 5 Noembrie 1918 pentru simulație, deoarece Schmidt bătrânul care i-a vândut fabrica nu a putut să-i cedeze și acțiunea în simulație în contra primului achizitor al fabricii din 1918 Adolf Schmidt;

Având în vedere că în doctrină este necontestat următorul principiu: un achizitor de drepturi reale, care a tratat cu părțile posterior actului simulat este considerat față de aceste părți, ca terțiu, și față de dânsul actul *aparent nu va produce nici un efect și va fi înlăturat* pentru simulație în caz când acest achizitor cu titlu particular de drepturi reale (în doctrina franceză cunoscută sub denumirea de *ayant-cause à titre particulier*) este în stare să dovedească temeinicia acțiunii în declarațiunea de simulație, cum s'a văzut mai sus că este cazul reclamantului din instanță; că, dar, și această obiecțiune a lui G. L. Adolf Schmidt trebuie înlăturată;

Având în vedere că rezumând și stabilind o corelațiune între punctele demonstrate în considerentele de mai sus rezultă următoarele: Scrisoarea lui Schmidt bătrânul din 22 Mai 1919, acceptată prin notificarea reclamantului din 30 Mai 1919, a avut de efect încheierea unei convențiuni de vânzare-cumpărare a fabricii Schmidt în condițiunile și prețul anume determinate de acea scrisoare și, ca consecință, reclamantul devenit cumpărătorul fabricii Schmidt este în drept a dovedi și a dovedit simulațiunea actului de vânzare din 5 Noembrie 1918; că, deci, acțiunea lui pentru toate motivele de drept și de fapt mai sus expuse devine admisibilă și urmează ca această sentință să fie loc de act autentic de vânzare al imobilelor sus arătate în schimbul sumei de 1.650.000 ce reclamantul N. I. Alimănescu e obligat să înnumere pârâtului G. L. Schmidt-fatăl atunci când această sentință va rămâne definitivă;

Având în vedere că reclamantul N. I. Alimănescu în acțiunea sa a mai cerut și suma de lei 500.000 cu titlu de daune; că însă pentru admiterea acestor daune, atât în concluziunile orale cât și în cele scrise, nu a adus nici o dovadă și deci acest capăt de cerere urmează să-i fie respins ca nedovedit;

Având în vedere și cererea de execuție provizorie făcută de reclamant în ceea ce privește transcrierea prezentei sentințe ce confirmă vânzarea fabricii Schmidt reclamantului, pe care Tribunalul găsiind-o fondată o admite, întrucât ar fi un pericol a lăsa sentința netranscrisă, deoarece Schmidt ar putea înstrăina din nou fabrica, iar terții achizitori transcriind noua vânzare să facă astfel iluzorii executarea prezentei sentințe (pr. civ. art. 129 al. 8);

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată făcută de reclamant în baza dispoziției art. 140 și 141 pr. civ., pe care Tribunalul, trebuie să i-o admită întrucât a găsit că acțiunea ce a intentat este fondată și apreciind quantumul acestor cheltueli îl fixează la cifra de lei 3000 în care intră și onorariul de avocat, obligând pe fiecare dintre pârâți să plătească câte 1500 lei reclamantului.

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte Luciliu Ștefănescu, Tribunalul, admite acțiunea, etc

(ss) L. Ștefănescu; Ionescu Papadopol.

NOTA. — Din chestiunile soluționate prin sentința Trib. Ilfov, s. IV din 18 Octombrie 1919 și a Curții de Apel București, s. I-a din 14 Noem-

brie 1919, ce publicăm mai sus reținem, pentru a o discuta, chestiunea obligațiunei unilaterale.

Asupra acestei importante probleme juridice, semnalăm o serie de monografii (leze de doctorat): Worms, *De la volonté unilatérale*, Paris 1891; Guilhaire, *De la déclaration unilatérale de volonté*, Rennes, 1900; Elias, *De l'engagement unilatéral*, Paris, 1909; Jalandier, *De l'engagement par volonté unilatérale*, 1912; Goldberg, *L'engagement unilatéral d'après le code civil allemand*, Nancy, 1912; Mateesco, *L'obligation unilatérale et le code civil*, Paris, 1919.

În afară de aceste monografii, trimetem mai ales la următorii autori: Saleilles, *De la déclaration de volonté dans le code allemand*; idem, *Théorie générale des obligations*; Thaller, *Nature juridique du titre de crédit* (Annales de droit commercial 1906); Antonescu Em., *Teoria obligațiunilor*, (Curs); Demogue, *Des modifications aux contracts par volonté unilatérale*, Paris, 1907; Fințescu, *Isvoarele obligațiunilor și declararea unilaterală de voință*. Curierul Judiciar, 1911, No. 75 și 76, p. 598 și 605 etc.

Ca autori de tratate: Alexandresco (D.), *Drept civil român*, Planiol, *Traité élémentaire de droit civil*, tomul II, No. 831-834 (respinge teoria vorinței unilaterale ca izvor de obligațiune); Thaller (consideră această concepție ca o «monstruoziitate juridică»); Ambroise Colin și Capitant, *Cours élémentaire de droit civil français*, tomul II, p. 285 și 414 (admite teoria declarațiunei unilaterale de voință, etc.)

Codul civil nu menționează în mod expres un izvor de obligațiuni care a fost consacrat în codul civil german din 1900: declarația unilaterală de voință.

Ne găsim în fața unui act juridic derivând dintr-o declarațiune unilaterală de voință și susceptibil de a produce efecte de drept.

Iată câte-va ipoteze care s'au prezentat în practică:

1) O persoană adresează unei alteia o propunere de vânzare. Este de jurisprudență constantă că autorul unei asemenea propuneri sau oferte să fie obligat *ipso facto* a menține propunerea făcută un timp suficient pentru ca recepționarul să o poată examina și să se poată astfel pronunța în cunoștiință de cauză.

2) Dobânditorul unui imobil are facultatea de a face oferta pentru a purga imobilul de ipotecile care îl grevează. În acest caz, ca și în cel precedent, persoana care a făcut oferta este obligată prin această ofertă, ceeace însemnează că emisiunea ofertei leagă pe ofertant, în sensul că el nu are dreptul să o retracteze.

În ambele ipoteze arătate, doctrina clasică este obicinuită a vedea, nu o promisiune sau obligațiune unilaterală, ci o ofertă de a contracta, din care

rezultă obligațiunea oareșicum pasivă de a se ține la dispozițiunea recipientului un timp util sau în termenul arătat, când oferta este însoțită de stipulațiunea unui asemenea termen (cazul acordării unei opțiuni sau a unui pact de preferință), pentru a încheia contractul propus.

Exemplul tipic de angajament unilateral, îl vede doctrina clasică în oferta de recompensă, pe care codul civil german o consacră în mod expres. Iată în ce consistă: pe cale de publicații în ziare, o persoană promite o recompensă aceluia care va face un act de devotament oarecare sau va aduce un obiect pierdut. Este autorul acestei publicații obligat să plătească suma promisă, în caz de îndeplinire a devotamentului cerut, și aceasta în baza voinței sale unilaterale declarate? Astfel se pune problema promisiunii sau angajamentului unilateral.

Promisiunea unilaterală ne apare deci ca o manifestare de voință care emană dela o persoană și prin care această persoană declară că se obligă și-si determină obligațiunea sa.

Concepțiunea obligațiunei unilaterale, pe care unii autori ultra-moderni voiesc să o prezinte ca ultima fază sau mai bine zise apoteoza evoluțiunei juridice, nu este tocmai așa de nouă. Dreptul roman pare a fi cunoscut-o, căci se citează ca obligațiuni unilaterale unele promisiuni ale cetățitorilor. În dreptul modern, declarațiunea unilaterală de voință este considerată ca izvor de obligațiunei după codul civil german, pentru anumite cazuri expres prevăzute în texte: subscrierea de titlul la purtător, promisiunea de recompensă, oferta de contract, fundațiunea. În ceiace privește stipulațiunea pentru altul, deși nu există în textul actual al codului german, ea figura însă în primul proiect, și se poate foarte bine explica prin ideia angajamentului unilateral, după cum vom arăta.

În ceia ce privește codul nostru civil, se pune chestiunea de a ști: dacă declarațiunea unilaterală de voință există ca izvor de obligațiune.

Autorii cari susțin afirmativa invoacă o serie de texte, din care ar rezulta că teoria obligațiunei unilaterale ar fi o teorie legală, chiar în actuala stare a dreptului pozitiv.

Primul argument de text este dedus din art. 948, al. 2, care nu ar cere, în definitiv, pentru formarea unei obligațiuni decât manifestarea de voință a părții care se obligă. Nu se poate oare deduce din acest text că voința unilaterală poate fi izvor de obligațiune ca și contractul? Mai ales — și acestă este al doilea argument de text — că codul nostru civil a înlăturat textul din codul francez care indică izvoarele obligațiunilor: contractele, quasi contractele, delictete, quasi-delictete și legea. Aceasta s'ar putea interpreta în sensul că codul nostru civil nu ar limita izvoarele obli-

gațiunilor și că prin urmare declarațiunea unilaterală de voință ar putea foarte bine fi considerată ca atare: (Vezi de asemeni argumentele de texte deduse din art. 1174 și 1350 c. civ. fr. în Mateesco, *op. cit.* p. 61 și 64).

Alt argument în favoarea tezei obligațiunei unilaterale este tras din o comparație cu testamentul. Faptul că testamentul dă naștere la drepturi de creanță și transmite drepturi reale, implică o declarațiune unilaterală de voință producătoare de efecte juridice. Este adevărat însă că acestui raționament i se poate obiecta în primul rând, că testatorul nu se obligă, ci constituie un drept asupra succesiunei sale, și în al doilea rând, că materia testamentului este specială și formalistă, considerându-se testamentul ca un act solemn.

Acestea fiind textele referitoare la chestiunea obligațiunei unilaterale, nu se poate spune că codul nostru civil consacră în mod formal această teorie.

Trebue însă să recunoaștem că teoria promisiunei unilaterale explică unele situațiuni juridice care sunt cu multă greutate precizate în teoria curentă.

Fără a ajunge la rezultate diferite, teoria tradițională a dat loc la cunoscutele controverse în materie de ofertă de contract sau pollicitațiune, pe când teza declarațiunei unilaterale de voință rezolvă problema efectelor juridice ale pollicitațiunei cu o admirabilă simplitate. Ideile tradiționale conduceau a susține că pollicitațiunea comportă fie o sancțiune de natură delictuală, fie o sancțiune de natură contractuală derivând din anteacontractul care ar însoți oferta de contract și care se transformă imediat ce oferta parvinea la cunoștiința recepționarului, într'un angajament pasiv de a menține oferta în termenul de opțiune sau în termenul tacit, subînțeles, suficient pentru ca recepționarul să aibă timpul să se pronunțe dacă acceptă. (Vezi sistemele în Ambroise Colin și Capitant, *Cours de droit civil*, tomul II, p. 286 și urm.).

Cu teoria declarațiunei unilaterale de voință, obligațiunea pollicitantului există prin singura manifestare unilaterală de a se obliga, prin aceia că propunerea sau oferta a fost făcută. Se adaugă, că oferta trebue menținută, căci facultatea de retractare nu este ridicată ofertantului. Ceiace există este angajamentul de a menține oferta de contract, de oarece nu se poate admite ca oferta să dispară fără o dovadă a acestei disparițiuni, adică fără scrisoarea de retractare a ofertei. Nu trebue însă ascuns că acest raționament este prea formalist și că confundă dreptul sau voința cu proba dreptului sau a voinței, ceiace ne pare excesiv, deși admitem că legiutorul trebue să țină seama de manifestarea exterioară a voinței. *Quid*, în cazul promisiunei publice de recompensă? În teoria tradiți-

onală, se susține că este o ofertă de contract, pe care autorul o poate retracta, expunându-se însă autorul a plăti daune în baza art. 998. c. civil. Cu teoria obligațiunei unilaterale, persoana care a făcut promisiune de recompensă pe cale de publicațiune în ziare, este obligată prin însăși promisiunea unilaterală și recompensa este datorită din momentul în care s'a luat dispozițiuni pentru executarea faptului. Numai cu această restricțiune, este recunoscută facultatea de retractare, în teoria declarațiunei unilaterale.

Teoria promisiunei obligatorii prin ea însăși a fost deasemeni invocată pentru a explica stipulațiunea pentru altul, materie în care propune a se vedea nu o derogatiune la regula articolului 973, ci o obligațiune care naște pentru promitent din manifestarea voinței unilaterale de a se obliga, ceea ce face că el este ținut direct față de terța beneficiară prin aceea că a declarat că voiește să se oblige, printr'o promisiune unilaterală de voință.

Aceasta este, în liniamente generale, teoria declarațiunei unilaterale de voință sau, a obligațiunei unilaterale, precum au numit-o unii autori, și precum am numit-o uneori și noi, găsind această expresiune nu numai exactă, dar mai comodă.

Această teorie a primit o consacrare formală în materie comercială: art. 38 din codul comercial spune în proprii termeni că «propunerea este obligatorie îndată ce ajunge la cunoștința părții căreia este făcută». Se pune întrebarea dacă acest text din codul comercial este derogatoriu la principiile generale ale dreptului civil sau dacă este numai o interpretațiune a acestora.

Interesul de a se pronunța într'un sens sau într'altul este apreciabil, căci dacă se admite că art. 38 c. com. este un text de interpretațiune a principiilor dreptului civil, apoi de sigur că acest text este un argument solid în favoarea tezei obligațiunei unilaterale, care ar exista ca teorie juridică generală.

Adaug că această soluțiune nu este cea imposibilă, căci deși dreptul comercial este excepțional, nu rare ori întâlnim în codul de comerț dispozițiuni cari nu sunt decât aplicațiuni ale principiilor dreptului civil, mai ales că este știut că izvoarele dreptului comercial sunt: legile comerciale, uzurile și dreptul civil. (Cf. Toma Stelian, *Curs de drept comercial*; Leon Lacour, *Précis de droit commercial*; Thaller, *Traité de droit commercial*, pag. 45 și urm.).

După ce arată fraternitatea dreptului comercial cu dreptul civil, jurisconsultul francez Troplong spune în proprii termeni, că deși trebuie semnalată individualitatea celor două ramuri de drept, totuși ele sunt insufletește de același principii co-

mune, aceleași noțiuni de echitate, de drept natural care își găsească cea mai înaltă expresiune în codul civil. Și adaugă: «De obicei, relațiunile comerciale n'au altă busolă decât codul civil, și în sânul acestui cod se concentrează mersul și acțiunea lor. Comerțul are totuși nevoie uneori de unele libertăți. Dar chiar în acest caz, tot dreptul civil procură materia acestor raporturi excepționale, dreptul civil supus unui aranjament special și deviat din calea sa obicinuită — atât este de adevărat că dreptul civil, adică echitatea naturală proprie raporturilor private, este fondul comun care alimentează toate ramurile dreptului».

Troplong combate teza lui Delamarre și Lepoitevin, autori contemporani cu el, după cari codul comercial apare ca o legislație *sui generis* care poate merge paralel cu codul civil, dar care în nici un caz nu-i este subordonat. (Cf. Troplong, *Revue de législation*, 1842, p. 62 și urm.; Massé, *Le droit commercial dans ses rapports avec le droit des gens et le droit civil*).

În resumat, teoria obligațiunei unilaterale are inconvenientul de a confunda plicitațiunea propriu zisă sau oferta de contract cu declarațiunea unilaterală de voință considerată ca izvor de obligațiune, ceea ce se traduce în fapt în a expune la riscul de a confunda o ofertă serioasă cu o promisiune vagă. Fără îndoială, că ideile tradiționale împiedică a concepe ca o persoană să se poată obliga fără a cunoaște pe creditor, sau, precum observă Worms și Planiol, fără intervențiunea unei terțe ca în cazul obligațiunei contractuale. Autori cari au propus generalizarea teorii obligațiunei unilaterale, caută să aplice acestei teorii condițiunile de formațiune ale obligațiunilor contractuale, cerând ca elemente esențiale: voința aceluia care se obliga, obiectul, cauza. (Vezi Matteosco, *op. cit.* p. 135 și urm.).

În ceea ce privește însă proba obligațiunilor unilaterale, trebuiesc luate precauțiuni serioase și poate că actuala teorie a probei din codul civil nu ar fi suficientă. Unii autori au mers până a propune în această materie reîntoarcerea la formalism.

Orice ar fi însă, teoria declarațiunei unilaterale de voință nu are nimic care să contrazică sentimentul juridic și, din potrivă, ea realizează un însemnat progres în drept, nu ar fi decât acela că lărgeste rolul voinței.

Și dacă necesitățile vieții noi, cer această nouă formulă juridică, nimic nu ne împiedică să o admitem, căci vom spune cu ilustrul jurisconsult francez Beudant că «textele, oricât de formale ar fi față de aspecte noi, de obicinuințe noi, de combinațiuni până atunci necunoscute, lărgesc ca dela ele înseși cadrul lor pentru a face loc la procedee impuse de trebuințele noi».

După expunerea doctrinală a principiilor, tre-

cem să vedem aplicarea ce a găsit în jurisprudența noastră, analizând deciziunile ce publicăm mai sus. Analiza ce vom face va fi pe cât posibil succintă, căci atât sentința Trib. Ilfov S. IV, 562/919 cât și deciziunea Curții de Apel București S. I, 29/919 sunt din acele hotărâri judecătorești cari nu se mulțumesc numai cu afirmațiuni, ci prezintă demonstrațiuni cât se poate de complete.

Sentința Trib. Ilfov prevede următoarea speță: vânzarea fabricii de boiangerie chimică Schmidt făcută în urma unei polițiațiuni sau oferte de vânzare acceptată de cumpărător printr-o notificare adresată vânzătorului. Polițiațiunea ar reeși dintr-o scrisoare de opțiune pe termen de 30 zile, dată de Schmidt-tatăl intermediarilor Goldman și Israelovici. Prin scrisoarea de opțiune, Schmidt-tatăl însărcinase pe numiții mijlocitori să trateze vinderea fabricii pe prețul de 1,650,000 lei. Pe baza acestei scrisori, Goldman și Israelovici propun cumpărarea lui Nicolae Alimănescu care acceptă oferta și notifică această acceptare lui Schmidt-tatăl. De unde ar rezulta perfectarea vânzării la data primirii notificării.

Chestiunea se mai complică și de o vânzare anterioară făcută de Schmidt-Bătrânul unuia din fiii săi Adolf Schmidt, vânzare pe care Trib. Ilfov cu drept cuvânt, a considerat-o ca simulată, pentru motivele bine întemeiate, dezvoltate pe larg în considerente.

În ceea ce privește efectele juridice ale polițiațiunei, găsim în considerentele sentinței o solidă argumentare pentru validarea polițiațiunei, în care scop, autorul hotărârii recurge când la sistemul ante-contractului din vechea teorie clasică, când la teoria declarațiunei unilaterale de voință.

Este bine-înțeles că nu se poate stabili nici o asimilare între scrisoarea de opțiune dată unui curțier pentru a trata vânzarea și oferta directă de vânzare însoțită de un termen pentru acceptare. Aceste două lucruri nu trebuiesc confundate: ceea ce se poate forma, în urma acelei oferte, este contractul de samsarie, nu și cel de vânzare.

Prin urmare la, prima vedere s'ar părea că, în speță declarațiunea unilaterală de voință este inoperantă pentru a perfecta vânzarea fabricii Schmidt, că, pentru acei cari admit teoria voinței obligatorii prin ea însăși, ea poate fi cel mult cauza care dă naștere contractului de curțaj, și aceasta cu facultatea pentru Schmidt de ași retrage mandatul dat lui Goldman și Israelovici după expirarea termenului de opțiune și chiar înăuntrul acestui termen deoarece mandatul este revocabil prin esența sa ¹⁾.

Soluțiunea Trib. Ilfov se bazează însă pe răspunsul la notificarea cumpărătorului dat de Schmidt-tatăl, prin care acesta declară că fabrica nu este proprietatea lui, ci a fiului său care nu consimte la vânzare în condițiunile scrisorii de opțiune. Stabilindu-se că vânzarea către fiu este simulată și deci proprietarul adevărat este Schmidt-tatăl, nu decurge apoi ca consecință că vânzătorul Schmidt-tatăl s'a validat polițiațiunea față de Alimănescu și că astfel contractul de vânzare s'a putut încheia prin acceptarea acestuia? La această chestiune de fapt, s'a redus în definitiv, cazul prezentat în fața tribunalului Ilfov S. IV, care a dat sentința de mai sus atât de bogată în considerente savante.

În decizia Curții de Apel București publicată mai sus, s'a pus chestiunea locului unde se pertractează contractul prin corespondență. Se știe că două sisteme (*sistemul emisiunei și sistemul recepțiunei*) împart doctrina și jurisprudența franceză în ceea ce privește soluțiunea acestei chestiuni.

Sistemul emisiunei se bazează pe argumentul de text tras din art. 1533 al. 2 c. civil, iar sistemul recepțiunei pe acel dedus din art. 814 c. civ. Curtea de Apel din București admite sistemul recepțiunei. Una din consecințele acestui sistem este că tribunalul competent este acel locului unde oferta a fost acceptată, căci acolo obligațiunea a luat naștere.

În speță, chestiunea de competență s'a pus pentru acțiunea de sechestrul judiciar, care fiind considerată ca un accesoriu al acțiunei principale, trebuie să fie judecată de aceeași instanță ca pentru acțiunea principală. Cu drept cuvânt deci Curtea din București a admis că incidentul de incompetență poate fi ridicat de părți, indiferent dacă se judecă sau nu fondul.

Chestiunea contractelor prin corespondență este o interesantă aplicare a teoriilor privitoare la modificările contractelor prin voință unilaterală ²⁾.

G. PLASTARA

Profesor de drept civil la Facultatea de drept a Universității din București

2) Cf. Girault, *Contrats par correspondance*, Paris. 1890; Valéry, *Contrats par correspondance*, Paris, 1895.

1) Cf. Plastara, *Du droit de réduction des conventions et dispositions excessives*, Paris, Sirey, 1914; *idem*, *Reducțiunea salariului excesiv al mandatarului (teorie jurisprudențială)* «Curierul Judiciar» 1914 No. 10 și 19, p. 73 și 153.

Domnii abonați sunt cu insistență rugați a grăbi achitarea abonamentelor prin mandate postale, fără a mai aștepta alte înștiințări. D-l Dr. Octav Scalat, avocat din Cernăuți, este reprezentantul nostru pentru Bucovina și imputernicit a primi abonamente, publicațiuni și a face încasări. D-l D. Niculescu continuă a ne reprezenta și face încasări în provincie, iar d-l C. Petculescu, în Capitală, cărora rugăm a li se da tot concursul.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

Apelant: Iorgu Băcilanu prin avocat Constache D. Ion
Intimat: Ministerul de Finanțe prin avocat Stoicescu.

Legea pensiunilor. — Funcționar plătit din articole bugetare speciale. — Art. 272 din regulamentul legii pensiunilor. — Funcționar plătit din articole bugetare globale. — Neaplicabilitatea art. 22 din legea pensiunilor.

După dispozițiunile art. 22 din legea pensiunilor funcționarilor cari au fost plătiți din articole bugetare speciale separate de orice cheltuieli, fără rețineri, pot să-și socotească timpul servit la pensiune, vărsând reținerile.

Art. 272 din regulamentul legii pensiunilor precizează și mai bine această idee, căci adaugă: Funcționarii plătiți din articole bugetare globale, adică din care se plătește și materialul, nu se pot bucura de dispozițiunile art. 22 din legea pensiunilor.

Prin urmare pentru a se bucura cineva de prerogativele art. 22 din legea pensiunilor, trebuie să fi fost plătit dintr'un articol din buget special afectat la plata personalului și ca atare, cel ce a fost plătit dintr'un fond global, cum e în speță, adică dintr'un fond care nu indică lefuri speciale în buget pentru personal, nu poate invoca sau folosi de dispozițiunile art. 22 din legea pensiunilor. *Curtea de apel Buc. S. I. Decizia civilă No. 10 din 26 Ianuarie 1920 prin care s'a respins apelul contra Deciziei No. 488 din 23 Mai 1915 a Comisiunii pentru constatarea și regularea drepturilor la pensiune).*

Apelant: Isidor Zvibel-Cepleanu prin d-l avocat Biruberg.
Intimat: Primăria Comunei București.

Act de naștere. — Omisiune. — Adăugire de nume. — Rectificare. Inadmisibilitatea ei. — Art. 84 și urm. cod. civil.

Când într'un act de naștere s'a omis la redactarea lui a se adauga la numele și pronumele celui născut și o altă calificatie la numele patronimic, această adăugire nu se mai poate cere în justiție pe calea rectificării prevăzute de art. 84 și urm. cod. civ., ci conform legii numelui.

Prin urmare, în speță, apelantul nu poate cere a i se rectifica omisiunea din actul de naștere de a-i se adăuga pe lângă Isidor Zvibel și cel de Cepleanu. (*Curtea de Apel București Secția I-a, decizia civilă No. 16 din 2 Februarie 1920 prin care s'a respins apelul contra sentinței civile No. 455/919 Trib. Ilfov secția I. c. civ.*)

SECȚIA II

Apelant pârât: G. Enescu, prin avocat Nicolau.
Apelant reclamant: G. Andreescu, prin avocat Vișu.

Asociațiune. — Valorificarea dreptului de asociat înainte de lichidarea asociațiunii. — Acțiune în justiție. — Admisibilitatea ei. — Art. 66 al. 4 pr. civilă.

Art. 66 al. 4 pr. civilă prevede categoric că oricine are interes de a obține judecătorește recunoașterea unei obligațiuni, poate cere pe cale de acțiune chemarea părților înaintea instanțelor judecătorești să-și stabilească pretențiunile lor.

Deși obligațiunea derivă dintr'un contract de asociațiune și plata quotei părți n'a ajuns la scadență, totuși creditorul poate cere chiar înainte de data scadenței să-și stabilească judecătorește dreptul său, pe temeiul că oricine are interes, are și acțiune, căci nici un text de lege nu se opune să îngreuească un astfel de drept.

Prin urmare, în speță, fiind vorba de socoteli comerciale rezultate dintr'o asociație a căror încheiere poate fi zădărnicită

prin pierdere de acte, prin decesul unui asociat sau alte împrejurări fortuite, este util de a se stabili cu o oră mai înainte dreptul asociațiilor, ca și valorificarea pretențiunilor lor chiar înainte de a fi ajuns termenul de lichidare a societății (1 Aprilie 1920), adică scadența quotei părți ce s'ar datori (*Curtea de apel din București secția II, decizia comercială No. 13 din 13 Martie 1920, prin care s'a respins apelul pârâtului G. Enescu și s'a admis în parte apelul reclamantului G. Andreescu contra sentinței com. 817/919 a Trib. Ilfov, secția II com.*).

Apelant: Prevenitul Victor Filotti, prin d. avocați Gr. Urișteanu. Pompiliu Ioanițescu și Sadoveanu.
Intimat: Ministerul public.

Prevenit. — Instrucție terminată. — Desesizarea judecătorului de instrucție. — Rămășiță în stare de prevenție. — Incident de anularea mandatului pe temeiul art. 113 pr. pen. — Inadmisibilitatea lui. — Art. 131 al. 2 pr. penală.

Potrivit dispozițiilor art. 131 al. 2 pr. pen. după ce judecătorul de instrucție a terminat instruirea afacerii și a înaintat-o Tribunalului spre a fi luată în cercetare, prevenitul în caz când delictul poate să tragă după sine pedeapsa închisoarei, va rămâne închis, dacă judele de instrucție nu a dispus altfel prin ordonanța sa de trimitere.

Dela această dată pentru inculpat începe o nouă epocă de sine stătătoare, când nu se pot aplica formalitățile cerute de art. 113 pr. penală, căci judecătorul de instrucție s'a desesizat și nici Tribunalul nu poate hotărî confirmarea sau infirmarea mandatului său din oficiu, căci în acest caz, prevenitul este ținut în virtutea legii iar nicidecum în virtutea mandatului de arestare.

Prin urmare, în speță, prevenitul nu poate invoca nulitatea mandatului pe baza art. 113 pr. pen. și cere punerea sa în libertate; și, ca atare, incidentul urmează a fi respins (*Curtea de apel Buc. S. II, decizia penală No. 7 din 23 Ianuarie 1920, prin care s'a respins apelul contra jurnalului No. 16179/919 a Trib. Ilfov secția II civ. cor.*).

SECȚIA III

Apelant: Eliza Colonel Pop personal și ca tutoare legală, prin d. avocat Vlădescu-Olt.
Intimat: Ministerul de finanțe, prin d. avocat Otulescu.

Pensiune. — Legea din 1 Martie 1917. — Decretul-lege No. 56/917. — Drept provizoriu la pensiune. — Art. 6 și 4 din legea dela 1 Martie 1917. — Apel. — Inadmisibilitatea lui.

Prin art. 6 din legea promulgată la 1 Martie 1917 (M. Of. No. 295 din 19 Mai 1917) pentru modificarea unor condițiuni și simplificarea formalităților privitoare la lichidarea pensiunilor celor morți în războiu, care a ratificat înaltul Decret No. 56 din 30 Ianuarie 1917 (M. Of. No. 253 din 30 Ianuarie 1917), se prevede că în tot timpul războiului și un an după încheierea păcii, lichidările și transmiterile de pensii se vor face cu titlu provizoriu, nu pot fi atacate în justiție; iar art. 4 din aceeași lege explică, că după expirarea termenului prevăzut de art. 1, lichidările și transmiterile provizorii de pensii se vor revizui de oficiul de pensii pe baza actelor presorise de legea generală de pensii și regulamentul ei, sub pedeapsa suprimării pensiunii acordate și restituirea sumelor plătite.

Prin urmare, în speță, apelantei recunoscându-i-se un drept la pensiune în mod provizoriu, conform art. 4 din lege, apelul său urmează a fi respins ca inadmisibil. (*Curtea de apel București, secția III, decizia civilă No. 32 din 9 Martie 1920, prin care s'a respins apelul făcut contra deciziei No. 1289/919 a comisiei pentru constatarea și regularea drepturilor la pensiune.*)

SECȚIA IV

Apelant-reclamant: Firma C. Beer prin d. avocat N. Petrescu-Comneni.

Apelant-intimat: Lilly Ghiorghadis prin d. avocat Bileiurescu

Quasi-delict. — Art. 998. — Daune. — Fapt licit. — Inadmisibilitatea lor.

Pentru ca o faptă a omului să dea loc la daune, conform art. 998 c. civ., nu este suficient ca acea faptă să fi adus altuia un prejudiciu, dar că autorul căruia i se atribuie acea faptă să i se poată imputa greșeala de a fi săvârșit un fapt ilicit, căci delictul, ca și quasi-delictul, presupune un fapt ilicit, nepermis.

Un fapt perfect legitim, care nu are la bază nimic nepermis, ilicit, nu poate servi ca bază de a justifica o acțiune în daune.

Prin urmare, în speță, faptul intimatului Dorthheimer de a fi desmintit prin ziare — un incident petrecut d-nei Gheorghiadis și atribuit d-sale, pe când în realitate se petrecuse la coaforul Beer, care vânduse intimatului Lilly Gheorghiadis un flacon care i-a decolorat părul, din blond, făcându-l violet, — desmintire făcută cu autorizația intimatului, nu constituie un fapt ilicit, ci din contra un fapt perfect legitim, care nu are la bază decât restabilirea unui adevăr, care, dacă nu ar fi avut loc, s'ar fi creat o pagubă coaforului I. Dorthheimer, ce ar fi trebuit să suporte consecințele unei greșeli ce nu o comisese. Deci, acțiunea în daune urmează a fi respinsă. (*Curtea de apel București, secția IV No. 44 din 13 Decembrie 1919, prin care s'a admis apelul contra sent. com. No. 798/915 a trib. Ilfov secția I.*)

CURTEA DE CASATIE

SECȚIA I

Recurrent: Solomon Glatt prin d-l. av. Em. Antonescu.

Intimat: S. Siegler prin d-l. av. P. Poni.

Legea proprietarilor. — Apel — Lipsa alegerii de domiciliu în justiția de apel. — Validitatea apelului. — Art. 12 al. III din lege.

Din cuprinsul art. 12 din legea proprietarilor rezultă că, dispozițiunea alegerii de domiciliu chiar prin petițiunea de apel a fost luată de legiuitor în vederea unei mai bune și urgente administrări a justiției, spre a nu se da loc la amânări pricinuite de îndepliniri de procedură la distanțe mari, iar nu în vederea unei decăderi de drepturi, fără motive serioase.

De aceea este suficient ca alegerea de domiciliu să rezulte din indicațiunile făcute de apelant în petiția de apel, fără ca să fie nevoie pentru validitatea lui de formule sacramentale de alegere de domiciliu. (*Cos. I, deciziunea No. 257 din 28 Octombrie 1919 prin care s'a casat deciziunea No. 60/919 a Curții de Apel București S. I-a.*)

Recurrent: G. Nicoleanu și a. prin d-l. av. A. Iliescu.

Intimat: Ecaterina A. Voicu și a. prin d-l. av. G. M. D. trescu.

Apel contra cărților de judecată. — Calcularea termenului. — Art. 99 din legea judecătorilor de ocoale și 729 pr. c.

Prin art. 99 legea Judecătorilor de Ocoale prevăzându-se că termenul de apel curge de a doua zi dela pronunțare pentru părțile cari au fost față, este evident că scopul legiuitorului a fost ca în această materie să deroage dela principiul de drept comun înscris în art. 729 c. civil și a înțeles să scoată din calcul numai ziua în care începe să curgă termenul, iar nu și ziua în care el se sfârșește, — care deci urmează a fi socotită ca ultima zi de introducerea valabilă a apelului. (*Cas. I, deciziunea No. 238 din 17 Octombrie, 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 646/911 a Trib. Buzău S. I-a.*)

SECȚIA II

Regulament de competență în afacerea privitoare pe S. Rasoviceanu.

Desființare de hotar fără a-și însuși din pământul străin. — Delict de competență jud. de ocol. — Art. 355 c. penal și 53 legea jud. de ocol.

Desființarea semnului de hotar fără ca cu această ocaziune inculpatul să-și însușească din pământul vecin prin strămutarea hotarului, constituie delictul prevăzut și penat de art. 355 c. penal, de competență jud. de ocol conf. art. 53 din legea acestor instanțe iar nu cel prevăzut și penat de art. 321 c. penal. (*Cas. II, deciziunea No. 199 penală, din 24 Februarie 1920, prin care s'a regulat competența după cererea Primului-Procuror al Trib. Gorj.*)

Recurrent: C. Nasopol, prin d-l. av. G. Chiriac și B. Cernea.

Intimat: Maria G. Paulescu, prin d-l. av. Al. Bileiurescu.

Contract de arendă. — Obligațiunile proprietarului. — Lipsa de folosință provenită din cauze de război. — Nerezilierea din această cauză a contractului. — Cazurile de reducerea arendei. — Art. 1423 c. civil.

În contractul care are de obiect arendarea unui imobil rural, principala obligațiune a proprietarului nu poate consta în procurarea zilnică a folosinței imobilului arendat, ci numai în predarea imobilului în posesiunea arendașului.

Dacă câte odată se poate aplica dispozițiunile art. 1423 c. civil și în materie de arendare de moșii trebuie ca imobilul să fie atins în însăși substanță, sau «in ipso corpore rei», cum ar fi un fenomen al naturii, un cutremur care scufundă imobilul, sau o inundație, în urma căruia bunul rural s'ar transforma într'un câmp de nisip, sau pietriș, făcându-l astfel netrebnic pentru întreprinderea pentru care a fost arendat.

Când însă arendașul a fost stânjenit în exploatarea moșiei din cauze operațiilor de război sau când din aceste cauze exploatarea a fost făcută dificilă, imobilul nu a încetat a fi același în substanță sa și, ca atare, singura pretențiune a arendașului nu ar putea fi decât reducerea arendei, dar numai atunci când n'ar fi luat asupra sa riscurile pricinuite printr'un atare eveniment. (*Cas. II, deciziunea civilă No. 65 din 17 Septembrie, 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 83/919 a curții de apel București secția III-a.*)

Notă. — Relativ la jurisprudența stabilită prin această deciziune a Înaltei Curți, a se vedea documentatul articolul scris de d-l. avocat d-r. Al. Velescu și publicat în *Curierul Judiciar* No. 8—9 din acest an.

În sensul vederilor acestui articol: Decizia civilă 20/920 a Curții de Apel din București S. III civ. cor. (după divergență); sentința No. 655/919 a Trib. Ilfov S. III civ. cor.; sentința civilă din 16 Septembrie 1919 a Trib. Rîmnicu-Sărat ș. a. (N. R.).

SECȚIA III

Recurrent: M. N. Almosnino, prin d-l. av. M. Valerian.

Intimat: Societatea anonimă «Economu» prin D. av. N. Saita

Contract. — Admisibilitatea probei prin scrisori secrete, sau confidențiale în caz de fraudă.

Principiul să secretul scrisorilor este un impediment de dovadă în materie contractuală, nu-și are aplicațiune în caz de fraudă, unde mijlocul de probă prin excelență este producerea de înscrisuri sau scrisori pe cari autorii fraudei, pentru motive lesne de înțeles, le declară secrete, sau confidențiale. Pentru contatarea fraudei sunt admisibile toate mijloacele de probațiune, deci și contra înscrisurile considerate de părți ca confidențiale sau secrete. (*Cas. III, deciziunea No. 287 din 17 Septembrie 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 15/919 a Curții de Apel București, S. IV-a.*)